BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
PROCUREMENT REVIEW BODY

Broj: JN2-01-07-1-1516-10/21
Sarajevo, 17.08.2021. godine

Ured za razmatranje žalbi, rješavajući po žalbi ponuđača SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka broj: 155/2021 od 27.05.2021. godine, izjavljenoj na Tendersku dokumentaciju broj: 15-03-16-5-27/21, Ugovornog organa: Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Banja Luka, u postupku javne nabavke obrazaca pasoških knjižica i žalbi ponuđača Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska od 02.06.2021. godine, zastupan po punomoćniku Šehović Mineli, advokatu iz Sarajeva, izjavljenoj na Tendersku dokumentaciju broj: 15-03-16-5-27/21, Ugovornog organa Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Banja Luka, u postupku javne nabavke obrazaca pasoških knjižica, na osnovu čl.103. i čl.111. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH" broj:39/14), i člana 193.st 1. i 2., i čl.230 stav 1. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH" br:29/02, 12/04, 93/09 i 41/13) na sjednicama Ureda za razmatranje žalbi, održanim dana 15.07.2021. godine , 22.07.2021. godine , 29.07.2021. godine . 05.08.2021. godine i 17.08.2021. godine donio je:

R J E Š E NJ E

1. Žalba ponuđača SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka broj: 155/2021 od 27.05.2021. godine i žalba ponuđača Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska od 02.06.2021. godine se usvajaju.
2. Poništava se Tenderska dokumentacija i Obavještenje o nabavci broj: 1110-1-1-21-3-37/21 objavljeno na Portalu javnih nabavki, datum slanja obavještenja na objavu 29.04.2021. godine .
3. Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 10.000,00 KM ponuđača SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka izvršit će se na osnovu posebnog Rješenja ovog organa.
4. Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 10.000,00 KM ponuđača Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska izvršit će se na osnovu posebnog Rješenja ovog organa.
5. Zahtjev ponuđača Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska , zastupan po punomoćniku Šehović Mineli, advokatu iz Sarajeva za naknadu troškova žalbenog postupka izjavljenog u žalbi od 02.06.2021. godine usvaja se u iznosu od 280,80 KM. U ostalom dijelu zahtjev se odbija kao neosnovan.
6. Obavezuje se ugovorni organ Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Banja Luka, da žalitelju Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska nadoknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 280,80 KM u roku od 15 dana od dana izvršnosti ovog Rješenja.

O B R A Z L O Ž E N J E

Ugovorni organ, Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Banja Luka, objavio je Obavještenje o nabavci broj: 1110-1-1-21-3-37/21 na Portalu javnih nabavki, datum slanja obavještenja na objavu 29.04.2021. godine, u postupku javne nabavke obrazaca pasoških knjižica.

Nezadovoljan sadržajem Tenderskog dokumenta ponuđač SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka je uložio žalbu broj: 155/2021 od 27.05.2021. godine.

Ugovorni organ je postupajući u skladu sa odredbama člana 100. stav (5) Zakona o javnim nabavkama, proslijedio navedenu žalbu Uredu za razmatranje žalbi zajedno sa , Izjašnjenjem u kojem se izjašnjava o žalbenim navodima i kompletnom dokumentacijom.

Nezadovoljan sadržajem Tenderskog dokumenta ponuđač Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska od 02.06.2021. godine, zastupan po punomoćniku Šehović Mineli, advokatu iz Sarajeva je izjavio žalbu od 02.06.2021. godine.

Ugovorni organ je postupajući u skladu sa odredbama člana 100. stav (5) Zakona o javnim nabavkama, proslijedio navedenu žalbu Uredu za razmatranje žalbi zajedno sa , Izjašnjenjem u kojem se izjašnjava o žalbenim navodima i kompletnom dokumentacijom.

Obzirom da se navedene žalbe odnose na isti postupak javne nabavke, da se radi o istom činjeničnom stanju, donesen je Zaključak o spajanju postupka broj: JN2-01-07-1-1516-7/21 od 29.07.2021. godine, koji je dostavljen strankama u postupku.

Dana 05.07.2021. godine ovaj organ je zaprimio Odgovor na izjašnjenje ponuđača Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska, zastupan po punomoćniku Šehović Mineli, advokatu iz Sarajeva, od 05.07.2021. godine.

Dana 28.07.2021. godine ovaj organ je zaprimio izjašnjenje od strane ponuđača SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka, broj: 232/2021 od 26.07.2021. godine.

Žalitelj SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka u žalbi navodi:

- Naručilac je povredio čl. 66 ZJN time što je u samoj tenderskoj dokumentaciji, bez ikakvog osnova, predijelio koji je to tačno odnos cijena iskazanih ponudama, a koji smatra za neprirodno niske. Naime, u odeljku 7.3 tenderske dokumentacije naveo je decidno, a suprotno ZJN, šta smatra, prije predaje ponuda, neprirodno niskom cijenom. Član 66 ZJN jasno nalaže da se o neprirodno niskoj cijeni može vršiti odlučivanje tek nakon predaje ponuda, te da se mora obavezno zatražiti da ponuđač obrazloži cijenu koju je ponudio: "(1) Ukoliko ugovorni organ ocijeni da je ponuđena cijena neprirodno niska, pismeno će od ponuđača zahtijevati da obrazloži ponuđenu cijenu. Ako ponuđač ugovornom organu ne ponudi osnovano obrazloženje, koje može između ostalog sadržavati i poređenje sa cijenama na tržištu, ugovorni organ će odbaciti ponudu." Dakle, povreda čl. 66 ZJN je direktna i jasna u ovom slučaju.
- U odjeljku 7.4.3 naručilac je odredio da se kod obračuna cijena ponuda, u svrhu poređenja, cijene domaćih ponuda umanje za preferncijalni faktor.u skladu sa odlukom nadležnog organa. No međutim, povrijedio je čl. 67 ZJN, navođenjem Odluke o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg ("Sl.glasnik BiH", br. 34/20) koja neće biti na snazi od 01.06.2021. Ovim su domaći ponuđači u nemogućnosti da od 01.06.2021. obračunaju cijene odnosno porede potom (a ponude se predaju u junu mjesecu 2021.), tj. ne znaju u kakvoj će poziciji biti po ovom pitanju.

Dodatno navodimo da je u pitanjima i odgovorima (br. 7) u okviru zahtjeva za dodatno pojašnjenje od dana 27.05.2021. naručilac naveo poziv na imenovanu Odluku o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg, a ne rješavajući pitanje primjene preferencijalnog tretmana nakon 01.06.2021., što je za svega četiri dana od dana objave pitanja i odgovora.

- U odeljku 9.1 tenderske dokumentacije navodi se da garancija za uredno izvršenje okvirnog sporazuma treba da važi tačno do 11.04.2026. godine. Kako je drugačije predviđeno izmjenom tenderske dokumentacije, načinjene 21.05.2021. godine, tj. da se ponude predaju u junu mjesecu 2021., te su svi rokovi u tenderu pomjereni, naručilac nije pomjerio rok važnosti garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma, te je time naručilac povredio, protivno čl. 53 ZJN.
- Zahtjevima definisanim u Aneksu 1 tenderske dokumentacije povređen je višestruko i grubo čl. 54 ZJN. u smislu navođenja decidnih oznaka proizvođača, porijekla, robnih marki i oznaka, tehnologija, a nijednom propraćeno sa riječima "ili ekvivalent".
  Konkretno, naručilac ie naveo u Aneksu 1 protivpravne zahtjeve:
  - Ne postoji propis BiH koji uređuje pitanje standard ICAO/DOC.9303 u vezi sa pasoškim knjižicama na koji se poziva naručilac;
  - Serverski računar baze podataka: sadrži odrednicu Oracle Linux 7, što je oznaka prozvoda proizvođača Oracle, gdje je jasna robna marka i oznaka, i još i oznake robne marke, porijekla i/ili tačnog proizvoda koji ima samo Oracle: vrsta rdbms: Oracle, edicija Oracle standard edition 2, verzija rdbms sistema: Oracle 19c; operativni sistem Oracle Linux 7; U odeljku 3.2: baza podataka Oracle 19c standard edition 2;
  - U odjeljku 3. Zahtjeva se tačna i jedina tehnologija Oracle Apex tehnologija, proizvođača Oracle; programski jezik C# isključivo, kao tehnologija, i nijedna druga.
  - Naručilac navodi u sekciji 3.2 da ne prihvata "komercijalna rješenja servera za izvještavanje...", te je time takođe povredio čl. 54, kao i principe jednakosti nediskriminaciie iz čl. 3 ZJN.
  - U sekciji 4.7 naručilac navodi "štamparske boje koje će biti korištene za izradu obrazaca pasoških knjižica biće posebno proizvedene za Bosnu i Hercegovinu...", čime ie unaprijed definisao i gramatički i stilski čak potvrdio ovim, da zna porijeklo i tehnologiju proizvodnje predmeta nabavke
  - U sekciji 5 naručilac navodi da elektronski memorijski element mora da obuhvati "predpersonalizovani aplet na dokumentima", što je stručno jasan navod na tačno određenog proizvođača (Muehlbauer), koji jedini na tržištu ima ovakvo rješenje. Naime, ostali proizvođači koriste tzv. "čistu personalizaciju", bez predpersonalizovanog apleta. Dokaz je opis na veb sajtu istog proizvođača: https://www.muehlbauer.de/products/software/ koji upravo opisuje pomenuto.
  Dodatno navodimo da je u pitanjima i odgovorima na zahtjev za dodatno pojašnjenje, dana 27.05.2021. (pitanje i odgovor br. 3 i 4), koje je uputilo zainteresovano lice, naručilac naglasio da upravo želi tačno određenu tehnologiju i proizvode određenog proizvođača (Oracle), bez dodavanja "ili ekvivalent" kao zakonske obaveze. Pravdanje naručioca da je tehnologija dostupna nema zakonsku podlogu, jer ZJN decidno navodi da se mora omogućiti nuđenje ekvivalentne robe/proizvoda, drugog proizvođača (npr. mogao bi se ponuditi proizvod Microsoft kompanije ili IBM kompanije; recimo za bazu podataka, engl, skraćeno rdbms, gde je naveden samo Oracle 12c, može se ponuditi IBM DB2 ili Microsoft SQL, kao baza podataka, koji imaju apsolutno ekvivalentne karakteristike; pri tome, naručilac nije ni definisao uopšte karakteristike po kojima bi se vršilo poređenje baza podataka (rdbms), kako bi se utvrdila jednakost proizvoda, već samo i jedino dozvoljava da se nudi proizvod Oracle 12c kao baza podataka, i to čak ni ne pravda i ne smatra da je protivzakonito).
- U odjeljku 4 navedeno je da se obrasci pasoških knjižica izrađuju u skladu sa EU uredbama, koje nisu implementirane u zakonodavstvo BiH, već se odnose na primjenu po pojedinim članicama EU, što BIH nije. U tom smislu je zahtjev protivpravan, jer ne

postoji ama baš nikakav pravni osnov za postavljanje ovakvog uslova, niti se može dokazati njegovo ispunjenje.

- Naručilac je zahtjevao dokaze o ispunjenju navedenog uslova u 6.5.b) da ponuđač potvrdi da prihvata da gotovi obrasci sa sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom budu testirani o njegovom trošku i to od strane nezavisne laboratorije sa sertifikatom ISO9001/2000 koja je priznata (ili je članica) od strane European co-operation for accreditation (EA) ili International Accreditation Forum (IAF); kontrolu kvaliteta kako je definisano u Aneksu 1. Međutim, naručilac je eklatantno povredio odredbe čl. 48 ZJN jer nije odredio evropske serije standarda i nije odredio druge dokaze o ekvivalentnim mjerama obezbjeđenja kvaliteta od ponuđača koji nemaju pristup takvim sertifikatima. U tom smislu, na primjer, nije jasno kako bi ponuđač iz BiH i kojim dokazima, ekvivalentnim, uspio da dokaže ispunjenje datog protivpravnog uslova. Takođe, bez ikakvog materijalnog dokaza, zahtjeva se ispunjenje kontrole kvaliteta kako je definisano u Aneksu 1. Naime, u datom Aneksu 1 postoji na desetine paragrafa koji se odnose na kontrolu kvaliteta, npr. u sekciji 10, a prije toga kontrolu pominje i u 3.4.3 Modul za kontrolu kvaliteta personalizovanih dokumenata i dr.

  Nije jasno kakva veza postoji između ISO sertifikata 9001 za laboratorije, kada se on odnosi na sistem upravljanja kvalitetom u organizaciji/preduzeću (https://www.iso.org/iso-9001-qualitv-management.html) , dakle na opšte principe poslovanja i organizacije posla u preduzeću/instituciji, i može ga imati svaki privrednik, te time ništa ne govori o stručnosti same laboratorije, u djelu provjera koje bi vršila. Takođe, nije navedeno da se prihvata i ekvivalent, odnosno drugačiji način dokazivanja, prema čl. 48 st. 6 ZJN.

  S druge strane, nije jasno kakve veze ima laboratorija, kao opšti pojam, u smislu da se u njoj može testirati na primer robot ili koji god drugi proizvod (uzorci krvi, na primjer), sa gotovim sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom. Takođe, nije jasno, da li standard ISO 9001 se odnosi na provjere gotovih sigurnosnih elemenata i elektronskih memorijskih elemenata, unaprijed gotovih, ili na provjeru same laboratorije. Ni jedan, ni drugi smisao ovog nejasnog i nepreciznog uslova, nije moguće ispuniti, niti je u skladu sa ZJN, kako je gore iznijeto.

  Na kraju, nejasno je sasvim da li se priznavanje od strane EA i IAF odnosi na same laboratorije, sa ili bez ISO9001 sertifikata, ili pak na pomenute gotove sigurnosne elemente i elektronske memorijske elemente, ili čak na sam pasoški obrazac. Ovim je povrijeđen i ZJN čl. 53, jer je tenderska dokumentacija u ovom djelu apsolutno nejasna, neprecizna i spram nje se ne može pripremiti prihvatljiva ponuda, te se ne može vršiti upoređivanje ponuda, a nije ni u skladu sa modelima za pripremu JN. U sekciji 6.10 govori se o prihvatanju evropskih standarda, a bez zakona o tehničkim zahtjevima za stavljanje proizvoda na tržište i nepreuzetih standarda u domaće zakonodavsto (jer na osnovu člana IV.4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma održanoj 6. juna 2001. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 23. maja 2001. godine, usvojila je ZAKON O AKREDITIRANJU BOSNE I HERCEGOVINE I SPISAK AKREDITIRANIH TIJELA ZA OCJENJIVANJE USKLAĐENOSTI NA DAN 2021-05-06). Na osnovu člana 7. Zakona o osnivanju Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br.10/02) Institut za akreditiranje BiH vodi registar akreditiranih tijela za ocjenjivanje usklađenosti sa podacima područja i opsega akreditacije. Detaljan opis područja i opsega akreditacije nalazi se u dodatku akreditacije i može se dobiti kod akreditiranog tijela za ocjenjivanje usklađenosti ili u Institutu za akreditiranje BiH. Član 11. Istog zakona navodi: 1. U propisima koji specificiraju ocjenjivanje usklađenosti može se utvrditi način učešća BATA-e u proceduri imenovanja tijela za ocjenjivanje usklađenosti sa zahtjevima propisa. 2. U propisima koji specificiraju ocjenjivanje usklađenosti može se navesti da se na osnovu akreditacije pretpostavlja kompetentnost

tijela za ocjenjivanje usklađenosti sa zahtjevima propisa. 3. U području obaveznog ocjenjivanja usklađenosti, organ nadležan za izdavanje odgovarajućih propisa obavezan je tražiti mišljenje BATA-e koje se odnosi na uslove imenovanja odgovarajućih tijela, proceduru imenovanja i nadzor nad imenovanim tijelima.

- Po pitanju isporuke izvornog koda, naručilac je zahtjevao u odjeljku 3, predaju u trajno vlasništvo kupcu svih prava, protivno Zakonu o autorskim i srodnim pravima BiH, čl. 46 i čl. 104 i 105, jer autor kompjuterskog programa ima određena prava koja uživa i zagarantovana su mu, po sili zakona, te mu ne mogu biti oduzeta putem ove tenderske dokumentacije. Takođe, nije jasno, kako je onda naručilac mislio da mu se isporuči izvorni kod svih sistemskih softvera svetski poznatih proizvođača, a koje je i sam naveo, npr. Oracle, kada je poznato da po međunarodnim zakonima u polju intelelektualne svojine proizvođači softvera imaju zagarantovana prava kao autori (npr. moralno, pravo dalje prerade, pravo dalje prodaje trećim licima, naknade i dr.).
  U sekciji 3.2, tačka 16) navodi se na potpuno zaprepašćenje žalioca da: "ako prodavač iskaže za tim potrebu kupac će mu dati na uvid izvorne kodove aplikakcija i modula koji se sada koriste...", što apsolutno nije moguće prema Zakonu o autorskim i srodnim pravima, odnosno predstavlja direktnu povredu propisa, jer se tuđe autorsko djelo (postojeće aplikacije i moduli koje je neko drugo lice napravilo za potrebe naručioca, ranije) ne može staviti na raspolaganje trećem licu! Jedino ukoliko je poznato unapred da je isti autor u pitanju?!

Žalitelj Thales DIS France Sa, Meudon, Francuska u žalbi navodi:

- Ugovorni organ je prekršio član 53. stav 3. tačka c) ZJN dajući nejasne i protivrječne informacije u Tenderskoj dokumentaciji, u pogledu samog predmeta nabavke. Dok u nekim djelovima traži nabavku obrazaca pasoških knjižica, u drugim pak traži isporuku servera, softvera ili čak usluga.
  Naime, u naslovu Tenderske dokumentacije (strana 1), u odjeljku "Uvod" (strana 3) i odjeljku 4 "Predmet nabavke" (strana 5), Ugovorni organ navodi da je predmet nabavke, samo nabavka obrazaca pasoških knjižica, ne pominjući bilo koju drugu robu ili usluge. Međutim, u Aneksu 1: "Tehnička specifikacija nabavke obrazaca pasoških knjižica", suprotno onome što je navedeno u ostatku Tenderske dokumentacije, Ugovorni organ zahtjeva od ponuđača / prodavca da (i) isporuči i instalira serverski računar sa potrebnim licencama (Oracle Linux 7, Oracle 19c), (ii) uspostavi i uradi sva potrebna prilagođavanja na isporučenoj opremi, (iii) isporuči aplikaciju za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih identifikacionih dokumenata koji se personalizuju. Nadalje, u odjeljku 3.4.1 Aneksa 1 Ugovorni organ nadasve zahtjeva nabavku dodatnih instrumenata (podsistema) koji podržavaju obradu drugih dokumenata (ne samo pasoša), kao što su lične karte, vozačke dozvole, tahografske kartice, pomorske knjižice itd. Stoga, nije jasno da li se po osnovu Tenderske dokumentacije nabavlja potrošni materijal - roba (pasoši) ili oprema (server i Oracle licence) ili specifična softverska rješenja. Osim toga, Žalilac ističe da nejasan opis predmeta Javne nabavke može imati dodatne poreske implikacije. Član 55 Zakona o porezu na dodatu vrijednost (Službeni glasnik BIH br. 9/2005, 35/2005, 100/2008 i 33/2017), predviđa da je obveznik dužan da izda fakturu ili drugi dokument koji služi kao faktura za svaki promet dobara i usluga, izuzev za onaj promet koji je oslobođen plaćanja PDV-a. Kako je Tenderska dokumentacija protivriječna u pogledu toga da li je predmet nabavke roba ili usluge (ili i jedno i drugo), nije jasno da li bi najpovoljniji ponuđač trebalo da izda fakture za robu ili za usluge. Neizdavanje propisne fakture bi moglo izložiti ponuđača inspekciji od strane poreskih organa.
  Konačno, tehničke specifikacije ne pružaju potpune informacije o proizvođaču isporučene opreme, njenoj starosti i kapacitetu, kao i informacije o održavanje opreme. Neki od ovih podataka su razjašnjeni u odgovorima Ugovornog organa na pitanja

Žalioca preko sustema e-nabavke (to jeste godinja proizvodnje opreme), ali je Ugovorni organ, za ostala pitanja, samo uputio na web stranicu Muehlbauer-a, ne objašnjavajući detaljno zahtjevane podatke (naziv proizvođača, adresu skladištenja opreme i slično). Sve te informacije bi trebalo da budu navedene u Tenderskoj dokumentaciji da bi ona bila u skladu sa članom 53 stav 3 tačka c).

- Ugovorni organ je propustio da predvidi rokove za isporuku robe / usluga
  Po osnovu člana 53 stav 3 tačka g), tenderska dokumentacija mora da sadrži rokove za isporuku robe, izvršenje usluga ili izvođenje radova. Ugovorni organ je propustio da predvidi takve rokove. Prvo, Tenderska dokumentacija ne definiše da li dobavljač mora da isporuči potpuno nov softver na osnovu postojećeg rješenja ili bi to mogao biti postojeći softver koji je prilagođen definisanim uslovima. Tenderska dokumentacija ne predviđa rok za isporuku takvog softvera. Nedostatak predviđenih rokova takođe daje prednost jednom od ponuđača, kao što će biti detaljnije objašnjeno u Odjeljku 4 ispod. Drugo, dobavljač mora da isporuči servere sa licenciranim operativnim sistemom (Oracle) kako je navedeno u Aneksu 1 Tenderske dokumentacije. Međutim, nije predviđen rok za isporuku tih servera / operativnih sistema. Treće, odeljak 3.6 Aneksa 1 predviđa garantni period od 4 godine, ali Tenderska dokumentacija ne navodi od kojeg datuma počinje da teče garantni period.
- Tenderska dokumentacija je sastavljena u korist trenutnog dobavljača obrazaca pasoških knjižica za IDDEEA-u - Muehlbauer d.o.o Banja Luka ("Muehlbauer"). Kako će Žalilac detaljno obrazložiti u nastavku, tenderski uslovi su propisani u korist društva Muehlbauer kao potencijalnog ponuđača. Prije navođenja diskriminatornih uslova iz Tenderske dokumentacije, Žalilac bi htio da istakne da je Ugovorni organ prethodno propisivao slične uslove u nabavkama pasoških knjižica, koje je Thales uspješno osporavao pred Kancelarijom za razmatranje žalbi Bosne i Hercegovine ("Kancelarija za razmatranje žalbi") i / ili Sudom Bosne i Hercegovine ("Sud BiH").
  <u>Nepostojanje rokova za isporuku softverskih radova u korist Muehlbauer-a</u>
  Kako je to već pomenuto, tehničke specifikacije u Aneksu 1 Tenderske dokumentacije, ne predviđaju rokove za isporuku / instalaciju softvera. Kako se u Tenderskoj dokumentaciji ne navodi ni datum do kog će se koristiti postojeće softversko rješenje niti rok za dostavu novog rješenja, postojeći dobavljač (Muehlbauer) je u prednosti. Prvo, Muehlbauer nije ograničen rokom za isporuku zahtjevanog softvera, prirodno, jer je postojeći softver (što je također zahtjevano Tenderskom dokumentacijom), koji podržava sistem proizvodnje i personalizacije pasoša, kreiran tako da podržava Muehlbauer-ove proizvode i rješenja i kao takav daje prednost Muehlbaueru kao ponuđaču. Drugo, s obzirom da nije definisano treba li se isporučiti novi softver niti su definisani rokovi za takvu isporuku, Muehlbauer (kada bude izabran) može nastaviti s isporukom pasoša na postojeći način. To nije slučaj sa ostalim dobavljačima, koji, ako budu izabrani, neće imati dovoljno vremena za Isporuku softvera. Takođe, budući da je Ugovorni organ vlasnik softvera koji je prethodno razvio Muehlbauer, može se dogoditi da Muehlbauer, kao postojeći dobavljač Ugovornog organa, uopšte ne isporuči softver i dodatno naplati proizvod koji je već u vlasništvu Ugovornog organa. Žalilac to podvlači, posebno jer se procijenjena vrijednost pasoša povećala za približno 17 % u odnosu na trenutnu ugovorenu cijenu. Kancelarija za razmatranje žalbi je u svom Rješenju od 22. decembra 2016. godine potvrdila da su rokovi od suštinske važnosti za obezbjeđivanje zakonitosti tenderske dokumentacije. Rješenje se odnosi na jednu od prethodnih javnih nabavki obrazaca pasoških knjižica koju je objavila IDDEEA, koju je uspješno osporio Thales (tada Gemalto). Uz to, Ugovorni organ insistira na Oracle RDBMS-u, iako na tržištu postoje drugi proizvodi kojima je moguće postići isti krajnji rezultat / funkcionalnost. Dakle, princip jednakog tretmana je ponovno prekršen. Nije jasno, a Ugovorni organ propušta da razjasni, zašto je krucijalno da dobavljač ima RDBMS sa Oracle licencom. Thales je postavio pitanje na sistemu e-nabavke 24. maja 2021. godine u 22:59 u pogledu neophodnosti Oracle licenci i da li bi se one mogle

zamijeniti drugom licencom koja nudi isti krajnji rezultat. U svom odgovoru, Ugovorni organ upućuje Thales na Tendersku dokumentaciju, ne pružajući bilo kakvo objašnjenje. Isto se dogodilo i kada je postavljeno pitanje u vezi sa aplikacijama SPRINT i eSPRINT, to jeste da li moraju biti programirane u C# i Oracle Apex web-u. Opet, Žalilac je pitao Ugovorni organ iz kojih razloga insistira na tim programskim jezicima kada se isti cilj može postići i drugim programskim jezicima. Odgovor je bio isti kao i za Oracle licence - Žalilac je upućen na Tendersku dokumentaciju. Navedeno predstavlja povredu člana 56 ZJN-a, što će detaljnije biti objašnjeno u odjeljku 3.3 ispod.

- Odeljak 6 Aneksa 1, Tenderske dokumentacije sadrži sljedeće zahtjeve: dostavljeni aplikativni podsistemi za personalizaciju dokumenata moraju biti usklađeni sa postojećom tehnologijom, Između ostalog, ispis fotografije nosioca dokumenta mora biti personalizovan inkjet tehnologijom u jednom od slojeva tanke polikarbonatne strane sa podacima. Takođe se navodi da IDDEEA koristi ID-60 opremu za lasersku personalizaciju i ASP 280 opremu za inkjet personalizaciju. Ti uslovi su (i) u suprotnosti sa Pravilnikom o obliku, sadržaju i minimalnim zaštitnim elementima pasoša, diplomatskog i službenog pasoša (Službeni glasnik BiH, br. 73/13, 59/14 i 2/17) ("Pravilnik") i (ii) daju prednost Muehlbauer-u jer je Muehlbauer jedino društvo koje može da obezbjedi takvu tehnologiju.

  Prvo, Pravilnik ne predviđa da slika nosioca pasoša mora da bude personalizovana u jednom od slojeva tanke polikarbonatne strane. Zapravo, uopšte ne navodi vrstu metoda personalizacije, niti pominje polikarbonatnu stranu sa podacima. U članu 3 stav su samo predviđene informacije koje sadrži identifikaciona druga strana, te u stavu 2, da u smislu identifikacionih podataka, druga strana sadrži mjesto predviđeno za fotografiju, serijski broj i prostor za potrebe automatskog očitavanja podataka.

  Dakle, sadrži mjesto predviđeno za fotografiju a ne samu fotografiju, kako je to zahtjevano u Tenderskoj dokumentaciji. Žalilac navodi da ovaj zahtjev, to jeste personalizacija pasoša (unošenje slike) u postupku proizvodnje pasoške knjižice predstavlja izuzetak od redovnog postupka nabavke pasoških knjižica. Obično se pasoške knjižice se isporučuju "blanko" te se naknadno personalizuju različitim tehnologijama. Ovo drugopomenuto rješenje je i predviđeno Pravilnikom, međutim Tenderska dokumentacija postavlja drugačiji zahtjev. Drugo, kako je već pomenuto, Tenderska dokumentacija definiše da ispis fotografije nosioca dokumenta mora biti personalizovan inkjet tehnologijom u jednom od slojeva tanke polikarbonatne strane sa podacima. To je takođe, samo po sebi, u suprotnosti sa Pravilnikom jer ne postoji obavezujući zahtjev za sliku personalizovanu inkjet tehnologijom ili za polikarbonatnu stranicu sa podacima. Razlog za propisivanje takavog uslova jeste to što aktuelni dobavljač ispunjava ovaj uslov. Naime, Muehlbauer je jedini dobavljač na svijetu sa tehnologijom koja ima inkjet u tijelu tanke polikarbonatne stranice sa podacima.

  Žalilac je na ovaj problem ukazao u formi pitanja Ugovornom organu, koje je postavio 24. maja 2021. godine u 22:46. Naime, Žalilac je istakao neusklađenost sa Pravilnikom i pitao da li pored pasoških knjižica može da isporuči i opremu za lasersku personalizaciju, koja bi omogućila personalizaciju slike na polikarbonatnoj stranici sa podacima. U svom odgovoru, Ugovorni organ je insistirao na inkjet tehnologiji i istakao da Ugovorni organ koristi opremu ID 60 i ASP 280 (koju proizvodi Muehlbauer). Isti odgovor je dobijen i na pitanje da li se može izbjeći korak koji podrazumijeva inkjet personalizaciju. Odgovori IDDEEA-e ukazuju da, sve i da je Žalilac dostavio ponudu kojom je predviđena isporuka opreme za lasersku personalizaciju, kako je to već objašnjeno, IDDEEA bi odbila takvu ponudu. Potrebno je imati na umu da bi to bilo u suprotnosti sa članom 24 stav 2 tačka b) i članom 24 stav 4 ZJN-a, koji se odnose na tehničke specifikacije. Naime, ako se tehničke specifikacije utvrđuju kao izvršni ili funkcionalni uslovi (kao što su uslovi za opremu, softvere, licence itd. potrebni za proizvodnju pasoških knjižica), Ugovorni organ ne može da odbije ponudu koja je u

skladu sa standardima BiH kojima se implementiraju EU standardi u vezi sa tim specifikacijama (to jeste ponudom u skladu sa Pravilnikom). Konačno, Odeljak 6 Aneksa 1 navodi da IDDEEA već koristi ID 60 opremu za lasersku personalizaciju i ASP 280 opremu za inkjet personalizaciju. Međutim, u Tenderskoj dokumentaciji se ne navodi da se radi o Muehlbauer mašinama, već je naziv mašina jednostavno izostavljen. Thales je postavio nekoliko pitanja u pogledu mašina, dana 24. maja 2021. godine u 22:58, uključujući i pitanja u pogledu proizvođača opreme, lokacije, perioda korištenja, da li je moguće izvršiti inspekciju opreme i slično. Ugovorni organ nije dostavio potpune odgovore, tako da je Thales poslao dodatna pitanja, (i) o proizvođaču opreme i (ii) da li se može Izvršiti inspekcija opremu (budući da je već 8 godina stara). Na ovaj način, Ugovorni organ je, zbog opreme koja ima zanemarljivu vrijednost (oprema koja je u potpunosti amortizovana i već 8 godina stara), uslovilo isporuku knjižica pasoša (čija je procijenjena vrijednost oko 32,2 miliona KM), i odbio isporuku potpuno nove opreme. Ovo predstavlja grubo kršenje ZJN-a i favorizira postojećeg dobavljača.

- Izmjene Tenderske dokumentacije dodatno pogoduju Muehlbauer-u

  21. maja 2021. godine, Ugovorni organ je objavio Izmjene Tenderske dokumentacije. Najvažnija promjena se odnosila na vrijednost prethodno zaključenih i realizovanih ugovora u vezi sa isporukom pasoških knjižica. Naime, prvobitna Tenderska dokumentacija je predviđala spisak ugovora za nabavku pasoških knjižica realizovanih u prethodne 3 godine a u iznosu od 20 miliona KM, dok je izmjenama taj prag postavljen niže, na 6 miliona KM. Prema javno dostupnim podacima Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge Banja Luka (APIF), ukupni godišnji prihod Muehlbauera ostvaren u 2020. godini iznosi 12,194,702 KM. Budući da Muehlbauer ne vrši nabavku samo pasoških knjižica, već i lične karte i vozačke dozvole, preostali prihod ostvaren od relevantnih ugovora (za nabavku pasoških knjižica) ne prelazi početni uslov od 20 miliona KM. Međutim, dovoljno je da bi se ispunio novi uslov od 6 miliona KM, što i jeste razlog za promjene Tenderske dokumentacije.
- Savjet ministara Bosne i Hercegovine je usvojio Odluku o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg (Službeni glasnik BiH br. 34/20) ("Odluka o preferencijalnom tretmanu"). Odluka o preferencijalnom tretmanu je stupila na snagu u junu 2020. godine sa rokom važenja od godinu dana. Ova odluka je primjenjena u Javnoj nabavci. Naime, u odjeljku 7.4 Tenderske dokumentacije, Ugovorni organ propisuje primjenu preferencijalnog tretmana na domaće ponuđače u visini od 30 %.

  Međutim, Odluka o preferencijalnom tretmanu (pa samim tim i Tenderska dokumentacija) je u suprotnosti sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Država članica EU i Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori br. 10/08, 1/17 i 8/17) ("SSP"), koji je stupio na snagu u 2015. godini. Odluka o preferencijalnom tretmanu nije u skladu sa članom 74 stav 4 SSP-a, koji predviđa da kod ugovora o javnim nabavkama, EU društvima će biće omogućen pristup procedurama za dodjelu ugovora o javnim nabavkama u BiH uz tretman, koji nije manje povoljan od tretmana koji je dodeljen društvima BiH, najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu SSP-a. Budući da je istekao period od pet godina, EU društvima bi sada trebalo dodijeliti isti tretman kao i domaćim društvima. Ovo pitanje je privuklo pažnju i predstavnika Evropske komisije. U svom pismu Predsjedavajućem Savjeta ministara BiH, g. Christian Danielsson (Generalni direktor za susjedstvo i pregovore o proširenju Evropske komisije) od 10. juna 2020. godine se osvrnuo na ovo pitanje i insistirao je da Predsjedavajući ponovo razmotri Odluku o preferencijalnom tretmanu, to jeste produženje preferencijalnog tretmana van roka predviđenog u SSP-om. Do istog zaključka je došlo i nekoliko državnih institucija, prilikom davanja mišljenja na nacrt Odluke o preferencijalnom tretmanu. Agencija za javne nabavke je izričito navela u svom mišljenju da je nacrt Odluke u suprotnosti sa odredbama SSP-a. Isti stav su zauzele i druge institucije, uključujući Direkciju za evropske integracije, Kancelariju za zakonodavstvo Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i druge.

Prije nego što se upustio u meritorno odlučivanje, ovaj organ je pristupio provjeri formalnih pretpostavki za ulaganje žalbe, koje moraju biti ispunjene na strani žalitelja, kako bi se uopće pristupilo njenom rješavanju, a odnose se na uslovljene pretpostavke u skladu sa članom 227. Zakona o upravnom postupku, čl.109 i čl.111 Zakona o javnim nabavkama BiH i utvrdio da su ispunjeni uslovi za postupanje po istoj na način kako definišu odredbe pozvanih članova.

Nakon što su prednje pretpostavke preispitane, ovaj organ je uvidom u dostavljenu dokumentaciju, te analizom svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode i propisani zakonski postupak, utvrdio da je potrebno navode žalitelja usvojiti.

Polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da je naručilac povredio čl. 66 ZJN time što se u samoj tenderskoj dokumentaciji, bez ikakvog osnova, opredijelio koji je to tačno odnos cijena iskazanih ponudama, a koji smatra za neprirodno niske. Naime, u odeljku 7.3 tenderske dokumentacije naveo je decidno, a suprotno ZJN, šta smatra, prije predaje ponuda, neprirodno niskom cijenom. Član 66 ZJN jasno nalaže da se o neprirodno niskoj cijeni može vršiti odlučivanje tek nakon predaje ponuda, te da se mora obavezno zatražiti da ponuđač obrazloži cijenu koju je ponudio...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„U skladu sa navedenim, ugovorni organ smatra da nije tačan žalbeni navod žalioca da ugovorni je organ bez ikakvog osnova predvidio koji je tačno odnos cijena iskazanih ponudama, a koji smatra za neprirodno niske, jer je navedeni odnos cijena mogućih ponuda za ocijenu neprirodno niskih cijena ugovorni organ uredio u skladu sa Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, provedbenim propisom Zakona o javnim nabavkama čiji stav 6. člana 17. (Provjera računske ispravnosti ponude i objašnjenje neprirodno niske cijene) koji definiše da ugovorni organ obavezno od ponuđača traži objašnjenje cijene ponude koju smatra neprirodno niskom ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
a) cijena ponude je za više od 50% niža od prosječne cijene preostalih prihvatljivih ponuda, ukoliko su primijene najmanje tri (3) prihvatljive ponude, ili
b) cijena ponude je za više od 20% niža od cijene drugorangirane prihvatljive ponude.
Pored navedenog, ugovorni organ može od ponuđača zatražiti objašnjenje cijene ponude, ako smatra da je ona neprirodno niska i iz drugih razloga navedenih u članu 66. Zakona. Predmetna tačka Tenderske dokumentacije pripremljena je u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i njegovim provedbenim propisom."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:

Tačkom 7.3. Tenderskog dokumenta, Neprirodno niske ponude, propisano je:
„Ako ugovorni organ ocijeni da je ponuđena cijena neprirodno niska, pisanim putem će od ponuđača zahtijevati da obrazloži ponuđenu cijenu u skladu sa odredbama Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda („Službeni glasnik BiH", br. 90/14 i 20/15). Po prijemu obrazloženja neprirodno niske cijene ponude, odluku te donijeti ugovorni organ i o tome obavijestiti ponuđača u pisanoj formi. Ako ponuđač ugovornom organu ne ponudi osnovano obrazloženje, koje može, između ostalog, sadržavati i poređenje s cijenama na tržištu, ugovorni organ odbacuje ponudu.
Ponuđač je dužan pisanim putem dostaviti detaljne informacije o relevantnim sastavnim elementima ponude, uključujući elemente cijene, odnosno razloge ponuđene cijene.
Ugovorni organ razmatra objašnjenja koja se na primjeren način mogu odnositi na:
a) ekonomičnost proizvodnog procesa;

b) izabrana tehnička rješenja i/ili izuzetno pogodne uslove koje ponuđač ima za dostavu robe;
c) originalnost robe koju je ponuđač ponudio;
d) usklađenost s važećim odredbama koje se odnose na radnu zaštitu i uslove rada na mjestu gdje se isporučuje roba;
e) mogućnost da ponuđač prima državnu pomoć.
Ako ugovorni organ utvrdi da je ponuda neprirodno niska zato što ponuđač prima državnu pomoć, ponuda može biti odbačena samo ako ponuđač nije u mogućnosti dokazati, u razumnom roku koji je odredio ugovorni organ, da je državna pomoć dodijeljena u skladu s važećim zakonom. Ugovorni organ obavezno od ponuđača traži objašnjenje cijene ponude koju smatra neprirodno niskom ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
a) cijena ponude je za više te 50% niža te prosječne cijene preostalih prihvatljivih ponuda, ukoliko su primljene najmanje tri (3) prihvatljive ponude, ili
b) cijena ponude je za više od 20% niža te cijene drugorangirane prihvatljive ponude
Pored navedenog, ugovorni organ može od ponuđača zatražiti objašnjenje cijene ponude, ako smatra da je ona neprirodno niska i iz drugih razloga navedenih u članu 66. Zakona.
Objašnjenje ponuđača sastavni je dio zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda."

Shodno prednjem iznesenom, evidentno je da je ugovorni organ sadržajem dokumenata postupka citirao odredbe zakonskog i podzakonskog akta u odnosu na predmetno pitanje, te uzevši da čl.53 Zakona propisuje dužnost ugovornog organa da pripremi tendersku dokumentaciju u skladu sa odredbama zakonskog i podzakonskog akta, to je prihvatljiv stav ugovornog organa s tim u svezi, pa je u odnosu na predmetno pitanje, valjalo odbiti navod žalitelja.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji spori tč. 7.4.3. Tenderske dokumentacije, navodeći da je ugovorni organ povrijedio Zakon odredivši da se da se kod obračuna cijena ponuda, u svrhu poređenja, cijene domaćih ponuda umanje za preferencijalni faktor u skladu sa odlukom nadležnog organa. No međutim, povredio je čl. 67 ZJN, navođenjem Odluke o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg ("Sl.glasnik BiH", br. 34/20) koja neće biti na snazi od 01.06.2021. Ovim su domaći ponuđači u nemogućnosti da od 01.06.2021. obračunaju cijene odnosno porede potom (a ponude se predaju u junu mjesecu 2021.), tj. ne znaju u kakvoj će poziciji biti po ovom pitanju. Dodatno navodi da je u pitanjima i odgovorima (br. 7) u okviru zahtjeva za dodatno pojašnjenje od dana 27.05.2021. naručilac naveo poziv na imenovanu Odluku o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg, a ne rješavajući pitanje primjene preferencijalnog tretmana nakon 01.06.2021., što je za svega četiri dana od dana objave pitanja i odgovora... te navoda žalitelja **Thales DIS France Sa,Meudon Francuksa** koji navodi da je Savjet ministara Bosne i Hercegovine usvojio Odluku o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg (Službeni glasnik BiH br. 34/20) ("Odluka o preferencijalnom tretmanu"). Odluka o preferencijalnom tretmanu je stupila na snagu u junu 2020. godine sa rokom važenja od godinu dana. Ova odluka je primjenjena u Javnoj nabavci. Naime, u odeljku 7.4 Tenderske dokumentacije, Ugovorni organ propisuje primjenu preferencijalnog tretmana na domaće ponuđače u visini od 30 %. Međutim, Odluka o preferencijalnom tretmanu (pa samim tim i Tenderska dokumentacija) je u suprotnosti sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Država članica EU i Bosne i Hercegovine ... ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:

„Drugi žalbeni navod žalioca ugovorni organ cijeni, također, neosnovanim jer je ugovorni organ postupio u skladu sa odredbama Odluke o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg čiji član 1. definiše da je ugovorni organ u periodu 1.6.2020. do 1.6.2021. godine obavezan, u skladu sa članom 67. Zakona o javnim nabavkama, primijeniti cjenovni preferencijalni tretman isključivo u svrhu poređenja cijena, te da prilikom obračuna cijena

ponuda, u svrhu poređanja ponuda, umanji cijene domaćih ponuda za preferencijalni faktor domaćeg od 30% u postupcima javnih nabavki kod kojih je objavljeno obavještenje o nabavci u navedenom periodu. Ugovorni organ je obračun cijena, u skladu sa članom 3. Zakona o javnim nabavkama, jednako i nediskriminirajuće, na način da obezbijedi pravednu i aktivnu konkurenciju, predvidio unaprijed propisujući ih svojom Tenderskom dokumentacijom, te za koju je obavještenje o nabavci objavio prije 1.6.2021. godine. Nije jasno zašto se žalilac dvoji u vezi sa primjenom odredaba Odluke o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg kada su njene odredbe o važnosti izričite po pitanju da je ugovorni organ obavezan da primijeni cjenovni preferencijalni tretman u postupcima javnih nabavki kod kojih je objavljeno obavještenje o nabavci u periodu od 1.6.2020. godine do 1.06.2021. godine...
...Ugovorni organ podsjeća da razmatranje da li je Odluka o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg zakonita nije predmet ovog postupka po žalbi, s obzirom da je ocjena zakonitosti propisa po kojima postupaju ugovorni organi predmet nekih drugih postupaka. Ugovorni organ je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama pozvao u tački 2. - Opšte informacije u vezi sa postupkom Tenderske dokumentacije naveo da se postupak javne nabavke provodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, podzakonskim aktima, koji su doneseni u skladu sa Zakonom, i Tenderskom dokumentacijom."

U Odgovoru na izjašnjenje ugovornog organa žalitelj **Thales DIS France SA,Meudon , Francuska** navodi:
"Na Javnu nabavku primijenjen je preferencijalni tretman domaćeg koji je predviđen Odlukom o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg (Službeni glasnik BiH br. 34/20)). Ova Odluka je u suprotnosti sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Država članica EU i Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori br. 10/08, 1/17 i 8/17) ("SSP"), konkretno članom 74 stav 4 SSP-a koji predviđa da se EU društvima omogućava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji je dodijeljen društvima BiH, I to najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu SSP-a.
Ugovorni organ u svom Izjašnjenju se ne protivi navodima iz Žalbe u tom kontekstu, već ističe da ocjena zakonitosti Odluke treba da bude predmet posebnog postupka, Imajući u vidu da je Odluka prestala da važi u junu 2021. godine, te da Vijeće ministara BiH na sjednici održanoj 31. maja 2021. godine nije usvojilo prijedlog izmjena Odluke kojim bi se produžilo njeno važenje, preferencijalni tretman domaćeg više nije na snazi. Navedeno je još jedan razlog više da URŽ poništi Javnu nabavku te da naloži Ugovornom organu da ponovo objavi poziv, ispravi nepravilnosti i sprovede postupak u skladu sa zakonom.

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je slijedeće:

Tačkom 7.4. TD- Preferencijalni tretman domaćeg, propisano je sljedeće:

7.4.1 Ugovorni organ obavezno primjenjuje preferencijalni tretman domaćeg iz člana 67. Zakona i podzakonskih akata.

7.4.2 Preferencijalni tretman domaćeg se primjenjuje isključivo u svrhu poređenja ponuda.

7.4.3 Prilikom obračuna cijena ponuda, u svrhu poređenja ponuda, cijene domaćih ponuda će biti umanjene za preferencijalni faktor u skladu sa Odlukom o obaveznoj primjeni preferencijalnog tretmana domaćeg („Službeni glasnik BiH", broj 34/20).

7.4.4 U smislu ove odredbe, domaće ponude su ponude koje podnose pravna ili fizička lica sa sjedištem u Bosni i Hercegovini i koja su registrovana u skladu sa zakonima u Bosni i Hercegovini i kod kojih najmanje 50% ukupne vrijednosti roba ima porijeklo iz Bosne i Hercegovine.

Cijene domaćih ponuda će se umanjiti za 30%.

7.4.5 Primjena preferencijalnog faktora je isključena u odnosu na ponude koje podnose pravna ili fizička lica sa sjedištem u državama potpisnicama CEFTE i koja su registrovana u skladu sa zakonima u državama potpisnicama CEFTE i kod kojih, u slučaju ugovora o robama, najmanje 50% ukupne vrijednosti od ponuđenih roba ima porijeklo iz država potpisnica CEFTE. Domaćom ponudom se smatra i ponuda koju podnosi grupa ponuđača koju čine pravna ili fizička lica sa sjedištem u državama potpisnicama CEFTE i koja su registrovana u skladu sa zakonima u državama potpisnicama CEFTE i najmanje jedno pravno ili fizičko lice sa sjedištem u Bosni i Hercegovini koje je registrovano u skladu sa zakonima u Bosni i Hercegovini i kod kojih najmanje 50% ukupne vrijednosti od ponuđenih roba ima porijeklo iz Bosne i Hercegovine.

Prema tome, ukoliko u postupku javne nabavke učestvuju ponuđači iz Bosne i Hercegovine i ponuđači iz zemalja potpisnica CEFTA-e ugovorni organ neće nikako primijeniti preferencijalni tretman domaćeg, ali samo u slučaju ako najmanje 50% ukupne vrijednosti od ponuđenih roba ima porijeklo iz država potpisnica CEFTE, što takav ponuđač mora dokazati odgovarajućim dokumentom. Ukoliko ponuđač iz CEFTE ima rezidente iz neke treće zemlje tada domaći ponuđač ima pravo na primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg, ali samo ako kod tog domaćeg ponuđača najmanje 50% ukupne vrijednosti od ponuđenih roba ima porijeklo iz Bosne i Hercegovine.

S druge strane, ukoliko u postupku javne nabavke učestvuju ponuđači iz Bosne i Hercegovine i ponuđači iz zemalja koje nisu potpisnice CEFTA-e ugovorni organ će primijeniti preferencijalni tretman domaćeg na domaće ponude ako domaće ponude ispunjavaju uslov o porijeklu robe.

7.4.6 Da bi ostvarili pravo na preferencijalni tretman cijene, kao dokaz o porijeklu robe koja se nabavlja ponuđači trebaju uz ponudu dostaviti:
• Izjavu za preferencijalni tretman (popunjen, potpisan i ovjeren od ponuđača Aneks 2) i
• Uvjerenje Spoljno-trgovinske komore BiH ili Privredne komore Federacije Bosne i Hercegovine ili Privredne komore Republike Srpske o porijeklu proizvoda, odnosno robe koja se nabavlja."

Uzevši u obzir sve specifičnosti koje se vežu za predmetno pitanje, naročito za prestanak primjene preferencijalnog tretmana domaćeg u postupcima javne nabavke(Informacija o prestanku primjene preferencijalnog tretmana domaćeg objavljena na web stranici Agencije za javne nabavke BIH dana 03.06.2021. godine) te istodobnog izostanka donošenja nove Odluke o preferencijalnom tretmanu domaćeg,te uzevši izrečenu posljedicu poništenja predmetnog postupka u cijelosti , iz svih razloga iznesenih sadržajem predmetne odluke, evidentno je da je za narednu pripremu sadržaja dokumenata postupka u odnosu na predmetno pitanje preferencijalnog tretmana domaćeg, potrebno utvrditi koje su zakonske pretpostavke nastupile s tim u svezi, te se shodno istim, pravilno odrediti.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da je ugovorni organ tč. 9.1. tenderske dokumentacije propisao da garancija za uredno izvršenje okvirnog sporazuma treba da važi tačno do 11.04.2026. godine. Kako je drugačije predviđeno izmjenom tenderske dokumentacije, načinjene 21.05.2021. godine, tj. da se ponude predaju u junu mjesecu 2021., te su svi rokovi u tenderu pomjereni, naručilac nije pomjerio rok važnosti garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma, te je time naručilac povredio, protivno čl. 53 ZJN."..ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„Ugovorni organ ovaj navod žalioca smatra neosnovanim, s obzirom da je ugovorni organ krajnji rok važenja garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma odredio u skladu sa predviđenim rokom važenja okvirnog sporazuma, a koji bi trebao da važi do 11.3.2026. godine. Prema tome predmetno pomjeranje roka za predaju ponuda izmjenom Tenderske dokumentacije od 21.5.2021. godine ne dovodi do pomjeranja roka važnosti garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma, jer ovaj rok je vezan za rok važenja okvirnog sporazuma koji bi Tenderskom dokumentacijom predviđen u vremenskom periodu od 12.3.2022. godine do 11.3.2026. godine. Pitanje u vezi ovog roka žalilac je mogao da postavi ugovornom organu u skladu sa članom 56. Zakona o javnim nabavkama, te ukoliko bi bila u pitanju greška, odnosno propust ugovornog organa da u skladu sa definisanim izmijeni rok važenja predmetne garancije, isti bi se mogao izmijeniti ne stvarajući time uopšte potrebu da ponuđači izmijene svoje ponude, jer se ova garancija traži od izabranog ponuđača prije potpisivanja ugovora. Cijeneći navedeno neosnovana je tvrdnja žalioca da je ugovorni organ povrijedio član 53. Zakona o javnim nabavkama, s obzirom da je ponuđačima dao potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora, a koji su ponuđačima dovoljni za pripremu ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:

Tačkom 9.1. Tenderske dokumentacije, Garancija za uredno izvršenje okvirnog sporazuma, propisano je:

„Ugovorni organ će tražiti garanciju za uredno izvršenje okvirnog sporazuma. Iznos garancije za izvršenje okvirnog sporazuma je 10% od vrijednosti okvirnog sporazuma. **Ova garancija će biti validna i na snazi od dana zaključenja okvirnog sporazuma do njegovog isteka i ispunjenja svih preuzetih obaveza definisanih okvirnim sporazumom i ovom tenderskom dokumentacijom, odnosno minimalno od dana zaključenja ugovora do 11.4.2026. godine. Ukoliko u međuvremenu ne budu izvršene sve preuzete obaveze definisane okvirnim sporazumom, ugovorni organ može tražiti novu garanciju za uredno izvršenje okvirnog sporazuma ili produženje iste.** Grupa ponuđača dostavlja garanciju koja odgovara traženom iznosu bez obzira da li je dostavlja jedan član, više ili svi članovi grupe ponuđača.
Garancija za uredno izvršenje okvirnog sporazuma je u obliku bazuslovne bankarske garancija.
Obrazac bazuslovne bankarske garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma mora biti u skladu sa Pravilnikom o formi garancije za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora („Službeni glasnik BiH", broj 90/14), odnosno prilogom tog pravilnika.
Okolnosti pod kojima se iznos garancije vraća ili zadržava su utvrđeni u Pravilniku o formi garancije za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora.
Garancija za uredno izvršenje okvirnog sporazuma dostavlja se u originalu i ona ne smije biti ni na koji način oštećena (bušenjem, i sl).
Garanciju za uredno izvršenje okvirnog sporazuma ugovorni organ može realizovati u cijelosti ukoliko izabrani ponuđač ne ispuni odredbe okvirnog sporazuma i pojedinačnih ugovora zaključenih na osnovu njih.
Ova garancija je preduslov za popisivanje i stupanje na snagu okvirnog sporazuma.
Naknada štete po osnovu garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma - posla ne oslobađa izabranog ponuđača od namirenja potpune štete po odredbama Zakona o obligacionim odnosima ukoliko je visina štete veća od iznosa koji se može dobiti po osnovu ; garancije.
Ukoliko ne nastupi nijedan od slučajeva koji bi zahtijevao realizaciju garancije za uredno izvršenje okvirnog sporazuma, ugovorni organ vrši povrat dokumenta, ili sredstava koji predstavljaju garanciju za dobro izvršenje posla prema ustavima iz okvirnog sporazuma.."

Izmjenom Tenderske dokumentacije od 21.05.2021. godine, propisano je:

- mijenja se rok za dostavljanje, odnosno rok za dostavljanje i rok za otvaranje ponuda, na 1 , 3. i 8. stranici, na način da se rok za dostavljanje i rok za otvaranje ponuda pomjeraju sa 15.6.2021, godine na "22.6.2021. godine" Definisano vrijeme prijema i otvaranja ponuda ostaje nepromijenjeno"

Bojazan žalitelja da garancija za uredno izvršenje okvirnog sporazuma ,treba da važi tačno do 11.4.2026 godine, otklonjena je postavljenim sadržajem pozvane tačke 9.1 Tenderskog dokumenta na način da je ugovorni organ naveo da se radi o validnosti predmetne garancije *minimalno* ...do 11.4.2026 godine ...te da će ugovorni organ poduzeti dodatne mjere ukoliko ne budu izvršene sve preuzete obaveze , u smislu produženja garancije.

U navedenom smislu, žalitelj nije na doslovan način kako je postavljen, prihvatio prednji sadržaj, uzevši da je validnost garancije navedena "minimalno do", a što predstavlja drugačiju konotaciju od shvatanja "tačno do", kako to ističe žalitelj, mada nije upotpunosti jasno usljed kojih se okolnosti ugovorni organ odlučio na takav , složeniji način pripreme predmetnog sadržaja, sa datumskim preciziranjem isteka/ispunjenja okvirnog sporazuma.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da Zahtjevima definisanim u Aneksu 1 tenderske dokumentacije povređen je višestruko i grubo čl. 54 ZJN. u smislu navođenja decidnih oznaka proizvođača, porijekla, robnih marki i oznaka, tehnologija, a nijednom propraćeno sa riječima "ili ekvivalent". Konkretno, naručilac je naveo u Aneksu 1 protivpravne zahtjeve: "...ne postoji propis BiH koji uređuje pitanje standard ICAO/DOC.9303 u vezi sa pasoškim knjižicama na koji se poziva naručilac;

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„U vezi navoda žalioca da ne postoji propis BiH koji uređuje pitanje ICAO/DOC.9303 u vezi sa pasoškim knjižicama na koje se poziva ugovorni organ, ugovorni organ skreće pažnju da je u Zakonu o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 56/08), odnosno njegovoj tački a) stava (1) člana 8. propisano da Agencija predlaže i provodi strategiju i politiku razvoja u Bosni i Hercegovini u oblasti identifikacionih dokumenata, a prema ICAO 9303 standardu i drugim relevantnim standardima". Cijeneći navedeno nema osnova ovaj žalbeni navod žalioca."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:
Aneksom 1- Tehnička specifikacija- Opis predmeta nabavke, propisano je:
„Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (ugovorni organ - kupac) vrši nabavku obrazaca pasoških knjižica sa memorijskim elementom. Izabrani ponuđač - prodavač se obavezuje da će isporučiti obrasce pasoških knjižica koji su u skladu sa standardom ICAO/DOC.9303 (EAC&SAC/PACE) i propisima Bosne i Hercegovine koji se odnose na predmetnu oblast."

Članom 8 stav 1 tačka a) Zakona o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BIH propisano je slijedeće
„(1) Agencija obavlja sljedeće poslove:

a) **predlaže i provodi strategiju i politiku razvoja u Bosni i Hercegovini u oblasti identifikacionih dokumenata, a prema ICAO 9303 standardu i drugim relevantnim standardima;"**

Prednje iznesene okolnosti ukazuju na ovlasti koje ugovorni organ crpi kroz prednje navedeni propis na koji se poziva, Zakon o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BIH, koji predstavlja osnov za nadležnost , upravljanje i funkcioniranje Agencije,pa je s tim u svezi evidentno da su poslovi koje obavlja Agencija usklađeni , između

ostalog,shodno ICAO 9303 standardu , te je s tim u svezi ,prihvatljiv stav ugovornog organa , da Agencija predlaže i provodi strategiju i politiku razvoja u Bosni i Hercegovini u oblasti identifikacionih dokumenata, a prema ICAO 9303 standardu ,te je, uzevši da je zakonskim odredbama izričito propisana obaveza usklađenosti postupanja u oblasti identifikacionih dokumenata , prema ICAO 9303, žalbeni navod valjalo odbiti.

Nadalje, na navod žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka koji ističe** da ..." ...zahtjevima definisanim u Aneksu 1 tenderske dokumentacije povređen je višestruko i grubo čl.54 ZJN, u smislu navođenja decidnih oznaka proizvođača, porijekla, robnih marki i oznaka tehnologije a nijednom propraćeno sa riječima "ili ekvivalent"...Čl.54 ZJN definisano je pitanje tehničke specifikacije, što je ovdje Aneks 1 ...da Serverski računar baze podataka: sadrži odrednicu Oracle Linux 7, što je oznaka prozvoda proizvođača Oracle, gdje je jasna robna marka i oznaka, i još i oznake robne marke, porijekla i/ili tačnog proizvoda koji ima samo Oracle: vrsta rdbms: Oracle, edicija Oracle standard edition 2, verzija rdbms sistema: Oracle 19c; operativni sistem Oracle Linux 7; U odeljku 3.2: baza podataka Oracle 19c standard edition 2;- U odjeljku 3. Zahtjeva se tačna i jedina tehnologija Oracle Apex tehnologija, proizvođača Oracle; programski jezik C# isključivo, kao tehnologija, i nijedna druga..."... Dodatno navodimo da je u pitanjima i odgovorima na zahtjev za dodatno pojašnjenje, dana 27.05.2021. (pitanje i odgovor br. 3 i 4), koje je uputilo zainteresovano lice, naručilac naglasio da upravo želi tačno određenu tehnologiju i proizvode određenog proizvođača (Oracle), bez dodavanja "ili ekvivalent" kao zakonske obaveze. Pravdanje naručioca da je tehnologija dostupna nema zakonsku podlogu, jer ZJN decidno navodi da se mora omogućiti nuđenje ekvivalentne robe/proizvoda, drugog proizvođača (npr. mogao bi se ponuditi proizvod Microsoft kompanije ili IBM kompanije; recimo za bazu podataka, engl, skraćeno rdbms, gde je naveden samo Oracle 12c, može se ponuditi IBM DB2 ili Microsoft SQL, kao baza podataka, koji imaju apsolutno ekvivalentne karakteristike; pri tome, naručilac nije ni definisao uopšte karakteristike po kojima bi se vršilo poređenje baza podataka (rdbms), kako bi se utvrdila jednakost proizvoda, već samo i jedino dozvoljava da se nudi proizvod Oracle 12c kao baza podataka, i to čak ni ne pravda i ne smatra da je protivzakonito)...te navoda žalitelja **Thales DIS France Sa Meudon, Francuska** Ugovorni organ insistira na Oracle RDBMS-u, iako na tržištu postoje drugi proizvodi kojima je moguće postići isti krajnji rezultat / funkcionalnost. Dakle, princip jednakog tretmana je ponovno prekršen. Nije jasno, a Ugovorni organ propušta da razjasni, zašto je krucijalno da dobavljač ima RDBMS sa Oracle licencom. Thales je postavio pitanje na sistemu e-nabavke 24. maja 2021. godine u 22:59 u pogledu neophodnosti Oracle licenci i da li bi se one mogle zamijeniti drugom licencom koja nudi isti krajnji rezultat. U svom odgovoru, Ugovorni organ upućuje Thales na Tendersku dokumentaciju, ne pružajući bilo kakvo objašnjenje. Isto se dogodilo i kada je postavljeno pitanje u vezi sa aplikacijama SPRINT i eSPRINT, to jeste da li moraju biti programirane u C# i Oracle Apex web-u. Opet, Žalilac je pitao Ugovorni organ iz kojih razloga insistira na tim programskim jezicima kada se isti cilj može postići i drugim programskim jezicima. Odgovor je bio isti kao i za Oracle licence - Žalilac je upućen na Tendersku dokumentaciju.... ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„Cijeneći navod žalioca u vezi odrednice **Oracle Linux** 7 koji je tražen za operativni sistem serverskog računara, ugovorni organ podsjeća da je isti javno dostupan svima i besplatan, tako da ponuđači neće imati nikakve troškove vezano za licence ili eventualno održavanje operativnog sistema u garantnom periodu. Ugovornom organu je preporučeno da softver Oracle baze podataka bude instalisan na ovoj verziji Linux operativnih sistema, zbog čega je ugovorni organ isti i tražio predmetnom tenderskom dokumentacijom. Takođe u vezi Oracle baze podataka, Oracle 19c Standard Edition 2, ugovorni organ ima opravdane tehnološke razloge zašto je tražio ovu verziju softvera baze podataka:
a. Postojeći sistem za upravljanje bazom podataka u Centru za skladištenje, personalizaciju i transport dokumenata ugovornog organa (u daljem tekstu: Centar za personalizaciju) je Oracle

12c, te bi ugovorni organ ovom nabavkom vršio zanavljanje i hardvera i softvera baze podataka. Svi postojeći poslovni procesi i aplikacije koje se koriste u Centru za personalizaciju su zasnovani na Oracle bazi podataka te bi promjena tehnologije za bazu podataka značila prestanak funkcionisanja svih ostalih poslovnih procesa u Centru za personalizaciju, pošto su procesi personalizacije putnih isprava, ličnih karti, tahografskih kartica, brodarskih i pomorskih knjižica, pograničnih propusnica, vozačkih dozvola, registarskih tablica direktno povezani i njihova poslovna logika se nalazi u Oracle bazi podataka;

b. ugovorni organ je tražio Oracle 19c Standard Edition 2 za softver za bazu podataka kao ekonomski najpovoljniju varijantu Oracle baze podataka za ponuđače (čija je cijena za jednoprocesorski server reda oko 20.000,00 $), što je oko 0,1% budžeta nabavke, čime nije bitna stavka u pripremi ponude u ovom postupku nabavke;

c. stručnjaci ugovornog organa od 2005. godine rade sa Oracle bazama podataka i traženim tehnologijama. Uvođenjem nove evidencije i vrste dokumenata bilo bi neophodno iznaći nova sredstva u budžetu institucija BiH, kako bi se ugovorni organ osposobio da samostalno kreira aplikacije i poslovne procese za potrebe ispunjavanja njegovih zakonskih obaveza. Ugovorni organ ima potrebe da vlastitim resursima kreira aplikacije za realizaciju svojih redovnih aktivnosti u Oracle bazi podataka, te kreira poslovne procese prepisa podataka u i iz evidencija na print bazu servera u Centru za personalizaciju, kao i potrebne module u aplikaciji za upravljanje personalizacijom: od zaprimanja blanko dokumenata u trezor, pripreme podataka za personalizaciju, kodiranja čipa i kontrole kvaliteta, te transporta dokumenata;

d. cijeneći gore navedeno, te specifičnosti i važnost sistema za personalizaciju za državljane BiH i druge građane koji koriste dokumente koji se personalizuju u ugovornom organu, ugovorni organ je specificirao vrstu i ediciju sistema za upravljanje bazom podataka kako bi osigurao kontinuitet poslovanja.

U vezi tačke 3. Tehničke specifikacije o traženim tehnologijma kojima će biti kreirana aplikacija za upravljanje proizvodnjom ugovorni organ je jasno naveo da je za sve module aplikacije prihvatljiv c# programski jezik. Za module koji komuniciraju sa specifičnim hardverskim resursima se može koristiti i c++ ili c, pri čemu se misli na modul za kodiranje čipa koji se izvršava na postojećim mašinama za personalizaciju ugovornog organa i koji se koristi u skladu sa uputstvom proizvođača mašina. Ugovorni organ je tražio Oracle Apex tehnologiju za potrebe sačinjavanja web aplikacije za neke od modula aplikacije za upravljanje proizvodnjom. Ugovorni organ naglašava da je c# programski jezik dostupan svim ponuđačima, te njegovo specificiranje ne utiče na pravedenu i aktivnu konkurenciju, niti favorizuje ijednog ponuđača. Takođe, Oracle Apex web tehnologija je dostupna svima i besplatna za upotrebu. Aplikacija za upravljanje proizvodnjom upravlja najosjetljivijim procesima personalizacije dokumenta te je sa sigurnosnog aspekta jako bitno da ugovorni organ koristi navedene tehnologije i posjeduje izvorni kod.

Tehničari i programeri ugovornog organa, koji su obučeni za c# programski jezik, će nadgledati, kontrolisati i davati sigurnosne smjernice izabranom ponuđaču prilikom izrade aplikacije za upravljanje proizvodnjom za korišćenje navedenih tehnologija. Isto tako, za korišćenje tehnologija poput C# i Oracle Apex-a ugovorni organ nastoji da svojim radom onemogući maliciozni kod, s obzirom da obučeni ljudski resursi ugovornog organa nadgledaju razvoj u ovim tehnologijama.

Imajući u vidu navedeno neosnovan je žalbeni navod žalioca u vezi ove tačke Tehničke specifikacije....

....Cijeneći navod žalioca u vezi odrednice Oracle RDBMS-a, ugovorni organ podsjeća da je isti javno dostupan i poznat svim potencijalnim ponuđačima te da ponuđači neće imati nikakve troškove vezano za licence ili eventualno održavanje operativnog sistema u garantnom periodu. U vezi tražene tehnologije kojima će biti kreirana aplikacija za upravljanje proizvodnjom ugovorni organ je jasno naveo da je za sve module aplikacije prihvatljiv c# programski jezik. Za module koji komuniciraju sa specifičnim hardverskim resursima se može koristiti i c++ ili c, pri čemu se misli na modul za kodiranje čipa koji se izvršava na postojećim mašinama za personalizaciju ugovornog organa i koji se koristi u skladu sa uputstvom proizvođača mašina.

Ugovorni organ je tražio Oracle Apex tehnologiju za potrebe sačinjavanja web aplikacije za neke od modula aplikacije za upravljanje proizvodnjom.
Ugovorni organ naglašava da je c# programski jezik dostupan svim ponuđačima, te njegovo specificiranje ne utiče na pravedenu i aktivnu konkurenciju, niti favorizuje ijednog ponuđača.
"

U Odgovoru na izjašnjenje ugovorno organa žalitelj **Thales DIS France SA,Meudon ,Francuska** navodi:
"Ugovorni organ u svom Izjašnjenju pokušava da predstavi da su Oracle RDBMS-a i Oracle Apex neizostavni za funkcionalnost sistema za personalizaciju.
Prije svega, Žalilac ističe da je krajnji rezultat i funkcionalnost sistema za personalizaciju, a samim tim i kvalitet obrazaca pasoških knjižica, moguće postići i tehnologijom drugih proizvođača. Netačna je, dakle, tvrdnja Ugovornog organa da je Oracle sistem neizostavan, jer sistem može biti funkcionalan i sa drugim rješenjima. Zahtjevom za Oracle softverom Ugovorni organ ograničava konkurenciju i krši princip jednakog tretmana.
Ugovorni organ tvrdi da je Oracle 19c Standard Edition 2 softver za bazu podataka najjeftinije i ekonomski najpovoljnije rješenje. Ovi navodi nisu tačni jer postoje i druga sistemska rješenja koja su ekonomski prihvatljiva i sa kojima se može postići jednaka funkcionalnost sistema za personalizaciju. Sa druge strane, cijena Oracle softvera za bazu podataka nije ni relevantna u kontekstu izbora odgovarajućeg softvera. Naime, najpovoljniji ponuđač će biti onaj sa najnižom ponuđenom cijenom, a ta cijena će obuhvatiti i cijenu softvera za bazu podataka. Svaki ponuđač će, dakle, prilikom formiranja cijene morati u obzir uzeti cijenu softvera koji nudi, a za cilj će imati da upravo njegova ponuda bude najniža. To znači da ponuđač može ponuditi softver koji je skuplji od Oracle softvera, a koji je jednako funkcionalan ili čak i kvalitetniji, a da se ovo ne odrazi na cijenu koju plaća Ugovorni organ. Ugovorni organ svakako plaća najnižu ponuđenu cijenu. Stoga da Tenderska dokumentacija ne precizira proizvođača softvera, to bi zapravo bilo povoljno za Ugovorni organ, jer bi za manje novca mogao dobiti skuplji i kvalitetniji softver od onog koji zahtijeva.
Da je Ugovorni organ zaista planirao da unaprijedi konkurenciju u postupku Javne nabavke, kako to na više mjesta tvrdi, uslov vezan za nabavku softvera za bazu podataka bi ostavio otvorenim (bez preciziranja proizvođača softvera) ili bi uslov barem postavio alternativno (više različitih softverskih rješenja). Ovakvom postavkom Ugovorni organ bi postigao konkurentnost, te bi dobio najkvalitetnije softversko rješenje za najnižu cijenu.
Nadalje, Ugovorni organ navodi da još od 2005. godine koristi Oracle tehnologije, te da bi uvođenje nove evidencije zahtijevalo nova sredstva i resurse. Ove tvrdnje nisu tačne. Naime, Ugovorni organ je u periodu od 2003. godine do 2009. godine (ili čak 2010. godine) koristio druge tehnologije. Trub AG, društavo koje je u tom periodu isporučivalo sisteme / rješenja za personalizaciju Ugovornom organu (tadašnjoj Direkciji za implementaciju projekta CIPS, kasnije preimenovanu u IDDEEA) kao podugovarač, preuzeto je od strane Thales grupacije u međuvremenu. Shodno tome, Thales raspolaže informacijom da sistem za podršku personalizaciji koji je tada bio u upotrebi nije baziran na Oracle bazama podataka i tehnologijama, već je baziran na MS SQL rješenjima. Verzija ovog sistema se i sada može koristiti umjesto Oracle sistema i to sa jednako kvalitetnim i funkcionalnim krajnjim rezultatom. Dakle, Oracle tehnologija apsolutno nije jedina kojom je moguće zadovoljiti ili postići zahtijevano Tenderskom dokumentacijom.
Ukazujemo i na to da Ugovorni organ nije ponudio dokaze za navode u vezi sa nephodnosću Oracle softvera za baze podataka, a što je bio dužan učiniti u skladu sa članom 102 ZJN.
Ugovorni organ navodi da su Oracle RDBMS kao i programski jezici C# i Oracle Apex web javni i svima poznati i dostupni, što je samo po sebi dovoljno za aktivnu konkurenciju. Činjenica da su ovi proizvodi "javno dostupni" ili "svima poznati" ne znači da ih svi potencijalni ponuđači efektivno primjenjuju. Štaviše, upravo suprotno. Radi se o specifičnom i osjetljivom predmetu javne nabavke na tržištu na kojem jako mali broj kompanija može da odgovori zahtjevima nabavke. Pritom, svaki ponuđač koristi samo određeni softver i sistem tako da svako

preciziranje sistema zapravo za posljedicu ima ograničavanje konkurencije i jednakog tretmana među ponuđačima .
U tom smislu, ukazujemo na presudu Suda BiH u predmetu br. S1 3 U 001106 10 U od 17. decembra 2010. godine u kojoj stoji u kontekstu aktivne konkurencije u postupku javnih nabavki:
"Ovo znači da svaki učesnik (dobavljač) u postupku javne nabavke mora imati isti položaj i mogućnost da pod jednakim uslovima, ne samo učestvuje u postupku javne nabavke, nego i da bude izabran kao najpovoljniji ponuđač."
Sud BiH jasno ustanovljava da aktivna konkurencija ne znači samo mogućnost učestvovanja, nego i mogućnost izbora. Konstatacijom da su traženi tehnički uslovi svima poznati i dostupni na tržištu (ne i da ih svi potencijalni ponuđači primjenjuju), Ugovorni organ jasno stavlja do znanja da nije zainteresovan za stvarno osiguranje aktivne konkurencije..."

Aneksom 1- Tehnička specifikacija, podtačka 2- Specifikacija serverskog računara baza podataka, propisano je sljedeće:

Zahtjevi	Minimalna zadovoljavajuća specifikacija
Broj procesora	1*
Broj jezgara po procesoru	24
Frekvencija procesora	2,8 GHz
Diskovni prostor	4 SSD diska minimalnog ukupnog kapaciteta 2 TB
Hardverski raid kontroler	DA
RAM	128GB
Mrežni adapteri	2x 1GbE
USB portovi	2x USB 3.0
Rack support	DA, 1U ili 2U Rack Server sa mogućnošću montiranja u Rack ormar
Power suplies	750 W
Operativni sistem	**Oracle Linux 7**
HW support	4 godine, sa brzinom odziva i popravke sljedeći radni dan

*Ukoliko ponuđač ponudi server sa više od jednog procesora (socket-a) u obavezi je dostaviti i odgovarajuću licencu **za RDBMS sistem** koji se licencira po broju procesora shodno ovoj tehničkoj specifikaciji u narednom dijelu: „Specifikacija softverskih licenci za RDBMS bazu podataka".

Specifikacija softverskih licenci za RDBMS bazu podataka

Zahtjevi	Specifikacija
Vrsta RDBMS	**Oracle**
Edicija	**Oracle Standard Edition 2**
Broj licenci	Jedna (1) licenca (ukoliko ponuđač ponudi server sa više od jednim procesorom onda je dužan dostaviti dvije (2) licence)
Podrška za licence	4 godine
Verzija RDBMS sistema	**Oracle 19c**

Tačkom 3.2. Specifikacija aplikacije za upravljanje personalizacijom, u okviru Aneksa 1, propisano je sljedeće:

Osnovni zahtjevi koje aplikacija za upravljanje personalizacijom mora zadovoljavati:

1)aplikacija će koristiti ***Oracle 19c Standard Edition 2*** bazu podataka, kao ***RDBMS*** sistem u kojem se čuvaju podaci potrebni za sve poslovne procese u Centru za personalizaciju;

9) programski jezik u kojem treba biti razvijena aplikacija je c# za sve njene desktop module;

10) ukoliko pojedini poslovni podprocesi u aplikaciji zahtijevaju specifičnu komunikaciju sa vanjskim uređajima, ti podprocesi se aplikativno mogu razviti kao ***DLL*** biblioteke korištenjem npr. c++ programskog jezika. Ovdje se misli na podprocese kao što je npr. kodiranja čipa i slično;

11) pojedini moduli aplikacije za upravljanje personalizacijom koji nisu direktno vezani za interakciju sa vanjskim jedinicima (mašine za personalizaciju, uređaji za kontrolu kvaliteta personalizovanih dokumenata i slično) mogu da se realizuju kao ***web*** aplikacija pisana u ***Oracle Apex*** tehonologiji. Ukoliko se i ovi moduli realizuju u c# programskom jeziku moraju biti u okviru iste desktop aplikacije kao i dragi c# moduli. Druge tehnologije i programski jezici osim c# desktop aplikacije i ***Oracle Apex web*** tehnologije nisu dozvoljene;

13) aplikacija treba da omogućava štampanje svih potrebnih izvještaja koji prate poslovne procese u Centra za personalizaciju. Za kreiranje ovih izvještaja mogu se koristiti lokalne biblioteke u samoj aplikaciji ili neki od servera za izvještavanje.

Kupac posjeduje serverske resurse za hostanje servera za izvještaje ukoliko se takva tehnologija za kreiranje i generisanje izvještaja bude planirala koristiti u aplikaciji za upravljanje personalizacijom. Nisu prihvatljiva komercijalna rješenja servera za izvještavanje za koje će kupac, poslije isteka garantnog perioda, imati dodatne troškove u smislu licenciranja;"

U Izvještaju o pitanjima i odgovorima u vezi sa tenderskom dokumentacijom postavljena su između ostalih i slijedeća pitanja:

Pitanje br. 7 "Tenderskom dokumentacijom se traži isporuka opreme i licence za bazu podataka. Za RDBMS je definisan Oracle. Imajući u vidu da se isporučuje i oprema, tj serveri, da li je moguće isporučiti drugu vrstu RDBMS sistema, a u kontekstu omogućavanja fer konkurencije?"

Ugovorni organ je dao slijedeći odgovor:

"Ugovorni organ je Tenderskom dokumentacijom jasno naveo i specifikovao verziju i ediciju RDBMS sistema koji se nabavlja ovim postupkom javne nabavke.

Verzija RDBMS sistema i tehnologije ne utiču na fer konkurenciju s obzirom da su tražene tehnologije dostupne svim ponuđačima."

Pitanje br. 8 :

"Tenderskom dokumentacijom programski jezik je ograničen na C# i Oracle Apex web. Istovremeno su opisane funkcionalnosti. S obzirom da su opisane funkcionalnosti, izbor programskog jezika ograničava poštenu konkurenciju. Da li je prihvatljivo da se vrši isporuka u drugim programskim jezicima, a da se zadovolje tražene funkcionalnosti?"

Ugovorni organ je dao slijedeći odgovor:

"Ugovorni organ je Tenderskom dokumentacijom jasno naveo i specifikovao programski jezik i alate, odnosno tehnologije koji se nabavljaju ovim postupkom javne nabavke.

Programski jezici za razvoj aplikacije ne utiču na fer konkurenciju s obzirom da su tražene tehnologije dostupne svim ponuđačima."

Analizirajući razloge ugovornog organa koje iznosi u namjeri zasnivanja okolnosti i opredjeljenja za navedeni sadržaj,evidentno je da ugovorni organ upućuje ... da je operativni sistem javno dostupan svima i besplatan;pri tome navodi tehnološke razloge tipa da su...postojeći poslovni procesi i aplikacije koje se koriste u Centru za personalizaciju zasnovani na Oracle bazi podataka ... ...da je Oracle 19c Standard Edition 2 za softver za bazu podataka kao ekonomski najpovoljniju varijantu Oracle baze podataka za ponuđače...da stručnjaci ugovornog organa od 2005. godine rade sa Oracle bazama podataka i traženim tehnologijama....i sl...

Međutim, istodobno, ugovorni organ ne daje konkretan odgovor na suštinsko pitanje koje s tim u svezi nameće žalitelj , a to je pitanje upotrebe druge licence za operativni sistem serverskog računara baze podataka kojeg isporučuje prodavac, odnosno drugih softverskih licenci za RDBMS bazu podataka /tehnologiju obrade, upravljanja baze podataka,*kojom bi se zadovoljio jednakovrijedan krajnji rezultat, jednakovrijedne krajnje funkcionalnosti* .Prema tome,predmetna pitanja su predmet žalbenih navoda i razloga i ista su vezana i neminovno upućuju na čl.54 Zakona; ocjenjuju se pravnorelevantnim,a na što je trebalo ponuditi konkretan i uvjerljiv odgovor, naročito uzevši okolnosti vezane za sadržaj predmetne odredbe,vrstu postupka ,načela postupka,te da je u pitanju složen i specifičan predmet javne nabavke.
Upravo čl.54 Zakona,na koji se poziva i žalitelj, sprečava negativne posljedice na načela postupka,u slučaju kada se ugovorni organ odluči za specifičan pristup pripremi tehničkih specifikacija, s obzirom da se istim jasno propisuje da se u iznimnom slučaju upućivanja na određenog proizvođača, porijeklo ili na poseban postupak, na marku, patente ili određeno porijeklo/što je izuzetak kada se iz objektivnih okolnosti ne mogu na jasan i razumljiv način opisati karakteristike predmeta nabavke /..., navodi „ili ekvivalent", kako bi se omogućilo nuđenje na jednakovrijedan način, pri čemu je teret dokazivanja na ponuđaču, *koji u tu svrhu dostavlja konkretan dokaz da se radi o uporedivo jednakovrijednom rješenju.*

Evidentno je dakle, da u odnosu na predmetno pravnorelevantno pitanje , koje je pri tome propisano članom 54 Zakona,nije dato od strane ugovornog organa uvjerljivo, poentirano obrazloženje, u odnosu na specifične okolnosti koje i žalitelj naglašava.
Osvrt ugovornog organa kojim upućuje na javnost i dostupnost softverskih licenci za RDBMS bazu podataka, koji je precizirao kao Oracle 19 c ,predstavlja načelan odgovor i ne predstavlja pravilan način kojim se raspravlja i utvrđuje navedeno ključno pitanje konkurentnosti postupka ,s obzirom na osnovne postulate na kojima se zasniva sistem i postupak javne nabavke, ali i vezano,u odnosu na jasna pravila čl.54 Zakona kojim se shodno kriterijima za ocjenjivanje ekvivalentnosti koje se navode u opisu predmeta nabavke, omogućava ponuđačima da dokažu ekvivalentnost, sve shodno zahtjevima definisanim u tenderskoj dokumentaciji, a što je u konkretnom slučaju očito propušteno.
Nadalje, shodno tvrdnjama žalitelja da se radi o protivpravnom zahtjevu ...da se u odjeljku 3 zahtjeva isključivo programski jezik C # ...da nije jasno ..."iz kojih razloga se insistira na tim programskim jezicima kada se isti cilj može postići i drugim programskim jezicima...da je "...odgovor ugovornog organa bio isti kao i za Oracle licence-žalilac je upućen na Tendersku dokumentaciju...u odnosu na što ugovorni organ naglašava da je "... c# programski jezik dostupan svim ponuđačima, te njegovo specificiranje ne utiče na pravedenu i aktivnu konkurenciju, niti favorizuje ijednog ponuđača... "ponovno je primjetno , da je takav pristup ugovornog organa načelan i nedovoljan , jer nije raspravljeno sve što je s tim u svezi neophodno a što se cijeni suštinskim i neophodnim za uvjerljivu procjenu pravilnosti i održivosti navedenog.Niti naznačenje ugovornog organa u smislu da su tehničari i programeri ugovornog organa, obučeni za c# programski jezik...ne predstavlja odlučnu argumentaciju u suprotno,naročito shodno načelima postupka istaknutih kao aktivna konkurentnost, otvorenost , jednak pristup postupku, a niti je tom tvrdnjom dokazano da postoje objektivne okolnosti koje kategorički priječe,u smislu neotklonjivosti istih,da se krajnji rezultat /ishod može nesmetano postići i drugim programskim jezicima .
S obzirom na značaj i uticaj prednje istaknutog na održivost osporenog sadržaja i nesmetanu pripremu ponuda i odvijanje radnji postupka , sve okolnosti s tim u svezi su trebale biti podrobno raspravljene ali i adekvatno poentirane, shodno suštini istaknutih primjedbi žalitelja, te shodno jasnim pravilima postupka javne nabavke,koja su s tim u svezi izričito stroga.

Uz sve navedeno, nije niti odgovoreno , odnosno adekvatno izložena kontraargumentacija na pravnorelevantno pitanje koje daljnje proizilazi u svezi sa predmetnim sadržajem,sve shodno sumnjama žalitelja da "...Tenderska dokumentacija daje prednost jednom od potencijalnih ponuđača, čime se krše glavni principi postupka javne nabavke, to jeste principi jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača"... a za što je pri takvom specifičnom opredjeljenju za

pripremu sadržaja dokumenata postupka, kao i okolnostima složenog i zahtjevno postavljenog sadržaja tehničke specifikacije , trebalo , a propušteno ponuditi kvalitetan i zasnovan odgovor, a u cilju učvršćenja argumentacije u suprotno, nedostaje i navođenje konkretnih pokazatelja proisteklih iskustvenom analizom i/ili uporednom analizom tržišta predmeta nabavke, kako bi se konkretizovali podaci u suprotno.
Sve prednje okolnosti upućuju da se radi o odlučnim i bitnim pitanjima, za što je očito da ugovorni organ nije dao pouzdan i uvjerljiv odgovor , uz to poentiran shodno suštini istaknutih navoda žalitelja, te je u posljedici,dovedena u pitanje održivost predmetnog sadržaja,te su navodi žalitelja , u predmetnom smislu, ocjenjeni osnovanim.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da Zahtjevima definisanim u Aneksu 1 tenderske dokumentacije povređen je višestruko i grubo čl. 54 ZJN. u smislu navođenja decidnih oznaka proizvođača, porijekla, robnih marki i oznaka, tehnologija, a nijednom propraćeno sa riječima "ili ekvivalent". Konkretno, naručilac ie naveo u Aneksu 1 protivpravne zahtjeve:Naručilac navodi u sekciji 3.2 da ne prihvata "komercijalna rješenja servera za izvještavanje...", te je time takođe povrijedio čl. 54, kao i principe jednakosti nediskriminaciie iz čl. 3 ZJN"...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„U vezi navoda žalioca za tačku 3.2. Tehničke specifikacije, ugovorni organ isti u potpunosti cijeni neosnovanim. Ugovorni organ je u pomenutoj tački naveo: „Nisu prihvatljiva komercijalna rješenja servera za izvještavanje za koje će kupac, poslije isteka garantnog perioda, imati dodatne troškove u smislu licenciranja". Dakle, radi se o tome da je dobavljač (prodavač) obavezan da isporuči server koji neće biti „zaključan" za korištenje službenicima ugovornog organa nakon isteka garantnog perioda i neće biti neophodno da ugovorni organ (kupac) nabavlja dodatne licence za dalje korištenje nakon isteka garantnog perioda, što znači da je dobavljač obavezan da isporuči server sa trajnim licencama."

Tačkom 3.2. Specifikacija aplikacije za upravljanje personalizacijom, u okviru Aneksa 1, propisano je sljedeće:

Osnovni zahtjevi koje aplikacija za upravljanje personalizacijom mora zadovoljavati:

13) aplikacija treba da omogućava štampanje svih potrebnih izvještaja koji prate poslovne procese u Centru za personalizaciju. Za kreiranje ovih izvještaja mogu se koristiti lokalne biblioteke u samoj aplikaciji ili neki od servera za izvještavanje.

Kupac posjeduje serverske resurse za hostanje servera za izvještaje ukoliko se takva tehnologija za kreiranje i generisanje izvještaja bude planirala koristiti u aplikaciji za upravljanje personalizacijom. Nisu prihvatljiva komercijalna rješenja servera za izvještavanje za koje će kupac, poslije isteka garantnog perioda, imati dodatne troškove u smislu licenciranja;"

Kako je evidentno da ugovorni organ predmetni pojam „komercijalnih rješenja"veže sa pitanjima „dodatnih troškova u smislu licenciranja"to ostaje nejasnim zbog čega se predmetni pojam „komercijalni"koristio u predmetnom smislu , s obzirom da stvara dvojbe , te je , s tim u svezi,bespotrebno usložnjen pristup pripremi postupka i može dovesti do različitog pristupa pripremi ponuda, pa je stoga isti potrebno izbjeći a predmetnu formulaciju pripremiti na jednostavniji način, sve usklađeno pravilima postupka javnih nabavki, te u obavezi da se upute date ponuđačima pojednostave i učine razumljivijim u namjeri nesmetane pripreme ponuda, sve shodno čl.53 Zakona, a što i jeste krajnji smisao pripreme dokumenata postupka.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da Zahtjevima definisanim u Aneksu 1 tenderske dokumentacije povređen je višestruko i grubo čl. 54 ZJN. u smislu navođenja decidnih oznaka proizvođača, porijekla, robnih marki i oznaka,

tehnologija, a nijednom propraćeno sa riječima "ili ekvivalent". Konkretno, naručilac ie naveo u Aneksu 1 protivpravne zahtjeve:u sekciji 4.7 naručilac navodi "štamparske boje koje će biti korištene za izradu obrazaca pasoških knjižica biće posebno proizvedene za Bosnu i Hercegovinu...", čime je unaprijed definisao i gramatički i stilski čak potvrdio ovim, da zna porijeklo i tehnologiju proizvodnje predmeta nabavke "...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:

„Neosnovan je i žalbeni navod žalioca u vezi tačke 4.7 s obzirom da ugovorni organ zahtjevom da "štamparske boje koje će biti korišćene za izradu obrazaca pasoških knjižica biće posebno proizvedene za Bosnu i Hercegovinu i neće ih biti moguće nabaviti u slobodnoj prodaji", ne ograničava ponuđače da ponude posebne boje, koje se poslije ne bi trebale naći u slobodnoj prodaji, želeći na ovaj način smanjiti mogućnost da potencijalni falsifikatori boje za obrasce pasoških knjižica nabave u slobodnoj prodaji."

Tačkom 4.7. Opis štamparske boje, u okviru Aneksa 1, propisano je:

a) „štamparske boje koje će biti korištene za izradu obrazaca pasoških knjižica biće posebno proizvedene za Bosnu i Hercegovinu i neće ih biti moguće nabaviti u slobodnoj prodaji;
b) jedna od osnovnih boja preprinta pozadine će sadržavati posebne reagense."

Prednje postavljeni zahtjevi ne upućuju da je u konkretnom slučaju ugovorni organ navedenom formulacijom ograničio ili suzio konkurentnost postupka u predmetnom smislu, s obzirom da se radi o zahtjevu koji je široko postavljen bez pozivanja na određenog proizvođača, tehnologiju ili proizvod, pa u navedenom smislu, žalitelj nije uspio učiniti vjerovatnim postojanje okolnosti povrede čl.54 Zakona, odnosno da je time upućeno na određenu tehnologiju, proizvod, robnu marku ili proizvođača...

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da Zahtjevima definisanim u Aneksu 1 tenderske dokumentacije povređen je višestruko i grubo čl. 54 ZJN. u smislu navođenja decidnih oznaka proizvođača, porijekla, robnih marki i oznaka, tehnologija, a nijednom propraćeno sa riječima "ili ekvivalent". Konkretno, naručilac ie naveo u Aneksu 1 protivpravne zahtjeve:U sekciji 5 naručilac navodi da elektronski memorijski element mora da obuhvati **"predpersonalizovani aplet na dokumentima"**, što je stručno jasan navod na tačno određenog proizvođača (Muehlbauer), koji jedini na tržištu ima ovakvo rješenje. Naime, ostali proizvođači koriste tzv. "čistu personalizaciju", bez predpersonalizovanog apleta. Dokaz je opis na veb sajtu istog proizvođača: https://www.muehlbauer.de/products/software/ koji upravo opisuje pomenuto."...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:

„U tački 5. "Elektronski memorijski element Tehničke specifikacije Tenderske dokumentacije ugovorni organ navodi: „Aplet predpersonalizovan u memorijskom elementu u skladu sa standardom ICAO/DOC.9303 (EAC&SAC/PACE)", a ne „predpersonalizovani aplet na dokumentima" kako navodi žalilac.
Dakle, radi se o pasoškoj aplikaciji koja mora da bude u skladu sa gore navedenim standardom (standard koji se primjenjuje za biometrijski pasoš, a po kojem se izdaju i pasoši Bosne i Hercegovine od početka primjene biometrijskih pasoša) i koja je predpersonalizovana (predupisana) u elektronski memorijski element (čip).
Značajan broj kompanija, koje se bave proizvodnjom i isporukom obrazaca pasoških knjižica, imaju razvijen vlastiti aplet koji isporučuju predpersonalizovan u elektronskom memorijskom

elementu obrazaca pasoških knjižica, te je netačan navod da samo jedan proizvođač ima ovakvo rješanje. Pored toga, proizvođači obrazaca pasoških knjižica koji nemaju razvijen vlastiti aplet, veoma lako isti mogu nabaviti na tržištu (radi se o nečemu što je dostupno svim proizvođačima obrazaca pasoških knjižica) i isporučiti kao predpersonalizovan u elektronskom memorijskom elementu obrasca pasoške knjižice. Cijeneći navedeno ugovorni organ nije ograničio konkurenciju sa svojim zahtjevom, odnosno opisom elektronskog memorijskog elementa, te je neosnovan i ovaj navod žalioca."

Tačkom 5. Elektronski memorijski element, u okviru Aneksa 1, propisano je:

„Obrazac pasoške knjižice mora da sadrži elektronski memorijski element sa sljedećim karakteristikama:
- memorijski element u skladu sa standardom ICAO/DOC.9303 (EAC&SAC/PACE),
- **aplet predpersonalizovan u memorijskom elementu u skladu sa standardom ICAO/DOC.9303 (EAC&SAC/PACE),**
- memorijski element kapaciteta minimum 128 KByte,
- koji podržava - SAC Support (ICAO/DOC.9303),
- Common Criteria (EAL) - minimum 5."

Prednje navedeno pitanje kvalifikuje se zahtjevnim pitanjem koje uključuje stručno tehničke elemente i isto se ne može prihvatiti neraspravljenim , niti dovoljno razmotrenim po svim potrebnim aspektima, na način kako je to nedovoljan pristup u konkretnom slučaju.Ovo naročito uzevši da je ugovorni organ koristio neodređene termine tipa "značajan broj kompanija "što nije dovoljno , niti je prihvatljivo da bi se dokazala konkurentnost s tim u svezi,s obzirom da se radi o pravno relevantnom pitanju,koje je složeno i specifično i s tim u svezi nameće potrebu za širim raspravljanjem i kvalitetnim odgovorom, kako bi bilo jasno na koji način je, na bazi čega je izvedeno upućivanje ugovornog organa na "značajan broj kompanija",odnosno koji iskustveni pokazatelji ili izvršena analiza tržišta predmeta nabavke, na navedeno izričito upućuje ,naročito shodno pravilima otvorenog postupka javne nabavke. Korištenje neodređenih termina, nije svojstveno pravilima postupka.

Treba dodatno istaći da nije odlučno pitanje da li se predmetni aplet može nabaviti ili ne /iako navedeno ugovorni organ tvrdi a pri tome ne dokazuje konkretnim upućivanjem na dokaze s tim u svezi/već je ključno da se adekvatnim kontraargumentima, pobije tvrdnja žalitelja da je samo jedan proizvođač referentan i relevantan s tim u svezi/žalitelj upućuje na brošuru kompanije Muehlbauer, te daljnje, na analizu , baziranu na uporednom pregledu kompanija koje se bave elektronskim pasošima/, te vezano,da se odgovarajućom kontraargumentacijom,zasnuju okolnosti da predloženi sadržaj ne/upućuje na povredu čl.54 Zakona, a što zahtijeva širi pristup te je za navedeno potrebno pružiti odgovarajuće konkretne dokaze, koji su očito propušteni u konkretnom slučaju.
Sve prednje navedeno ukazuje da usljed nepotpunog i nepravilnog osvrta s tim u svezi, ugovorni organ nije uspio dokazati u suprotno, a za što ima obavezu shodno čl.102 st 2 Zakona, da dokaže postojanje okolnosti koje su predmet postupka po žalbi.
Uzevši da se radi o bitnom pitanju koje se veže za elektronski memorijski element, to se ne može prihvatiti proizvoljnost i načelan osvrt, bez navođenja razloga koji su bili odlučni , a kojim se stvara potpuno uvjerenje u istinitost tvrdnji u suprotno,a što je , u konkretnom slučaju, od strane ugovornog organa očito izostalo.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da je ugovorni organ u odjeljku 4 naveo da se obrasci pasoških knjižica izrađuju u skladu sa EU uredbama, koje nisu implementirane u zakonodavstvo BiH, već se odnose na primjenu po pojedinim članicama EU, što BIH nije. U tom smislu je zahtjev protivpravan, jer ne postoji ama

baš nikakav pravni osnov za postavljanje ovakvog uslova, niti se može dokazati njegovo ispunjenje...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„Ugovorni organ ponovo podsjeća da je u Zakonu o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine, odnosno u članu 8, stav (1), tačka a) navedeno da ugovorni organ predlaže i provodi strategiju i politiku razvoja u Bosni i Hercegovini u oblasti identifikacionih dokumenata, a prema ICAO 9303 standardu i drugim relevantnim standardima, kao i da korišćenje pasoša za putovanje u inostranstvo zahtijeva njihovu usklađenost sa međunarodnim normama na koje se ugovorni organ poziva u Tenderskoj dokumentaciji, te je neosnovan i ovaj navod žalioca."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:
Tačkom 4. Tehnička specifikacija obrazaca pasoških knjižica, u okviru Aneksa 1, propisano je:
„Obrasci pasoških knjižica se izrađuju u skladu sa Uredbom (EZ) br. 2252/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13.12.2004. godine i Uredbom (EZ) br. 444/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 28.5.2009. godine o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u pasošima i putnim ispravama koje izdaju države članice, kao i Dokumentom 9303 ICAO o mašinski čitljivim putnim ispravama, sedmo izdanje, iz 2015 godine..."

Članom 8 Zakona o agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BIH spominje se samo stadndar ICAO 9303
" Agencija obavlja sljedeće poslove:
a) predlaže i provodi strategiju i politiku razvoja u Bosni i Hercegovini u oblasti identifikacionih dokumenata, a prema ICAO 9303 standardu i drugim relevantnim standardima;"

Kako se ugovorni organ poziva na okolnosti da „... korišćenje pasoša za putovanje u inostranstvo zahtijeva njihovu usklađenost sa međunarodnim normama na koje se ugovorni organ poziva u Tenderskoj dokumentaciji"...to je iznesenu tvrdnju trebalo bliže zasnovati/konkretizovati , pozivanjem na odredbe materijalnog propisa na direktan ili indirektan način, kako bi se izbjeglo načelno pozivanje, i ponudio kompletan i potpun odgovor na iznesene navode žalitelja.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji ističe da je ugovorni organ zahtjevao dokaze o ispunjenju navedenog uslova u 6.5.b) da ponuđač potvrdi da prihvata da gotovi obrasci sa sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom budu testirani o njegovom trošku i to od strane nezavisne laboratorije sa sertifikatom ISO9001/2000 koja je priznata (ili je članica) od strane European co-operation for accreditation (EA) ili International Accreditation Forum (IAF); kontrolu kvaliteta kako je definisano u Aneksu 1. Međutim, naručilac je eklatantno povredio odredbe čl.48 ZJN jer nije odredio evropske serije standarda i nije odredio druge dokaze o ekvivalentnim mjerama obezbjeđenja kvaliteta od ponuđača koji nemaju pristup takvim sertifikatima. U tom smislu, na primjer, nije jasno kako bi ponuđač iz BiH i kojim dokazima, ekvivalentnim, uspio da dokaže ispunjenje datog protivpravnog uslova. Takođe, bez ikakvog materijalnog dokaza, zahtjeva se ispunjenje kontrole kvaliteta kako je definisano u Aneksu 1. Naime, u datom Aneksu 1 postoji na desetine paragrafa koji se odnose na kontrolu kvaliteta, npr. u sekciji 10, a prije toga kontrolu pominje i u 3.4.3 Modul za kontrolu kvaliteta personalizovanih dokumenata i dr. Dalje ostaje nejasno kakva veza postoji između ISO sertifikata 9001 za laboratorije, kada se on odnosi na sistem upravljanja kvalitetom u organizaciji/preduzeću (https://www.iso.org/iso-9001-quality-management.html) , dakle na opšte principe poslovanja i organizacije posla u preduzeću/instituciji, i može ga imati svaki privrednik, te time ništa ne govori o stručnosti same

laboratorije, u djelu provjera koje bi vršila. Takođe, nije navedeno da se prihvata i ekvivalent, odnosno drugačiji način dokazivanja, prema čl. 48 st. 6 ZJN.„ te nije jasno kakve veze ima laboratorija, kao opšti pojam, u smislu da se u njoj može testirati na primer robot ili koji god drugi proizvod (uzorci krvi, na primjer), sa gotovim sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom. Takođe, nije jasno, da li standard ISO 9001 se odnosi na provjere gotovih sigurnosnih elemenata i elektronskih memorijskih elemenata, unaprijed gotovih, ili na provjeru same laboratorije. Ni jedan, ni drugi smisao ovog nejasnog i nepreciznog uslova, nije moguće ispuniti, niti je u skladu sa ZJN, kako je gore iznijeto....Na kraju, nejasno je sasvim da li se priznavanje od strane EA i IAF odnosi na same laboratorije, sa ili bez ISO9001 sertifikata, ili pak na pomenute gotove sigurnosne elemente i elektronske memorijske elemente, ili čak na sam pasoški obrazac...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:

„Ugovorni organ se poziva da su u tački 4. Tehničke specifikacije Tenderske dokumentacije navedeni standardi u skladu sa kojim se izrađuju obrasci pasoških knjižica, kao i tehnička specifikacija obrasca pasoške knjižice, čime je pobijen navod da nisu definisani standardi, na osnovu kojih će se testirati obrasci pasoških knjižica.
Takođe, u tački 8. Tehničke specifikacije Tenderske dokumentacije je navedeno da će gotovi obrasci sa sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom biti testirani o trošku izabranog ponuđača, i to od strane nezavisne laboratorije sa certifikatom ISO 9001/2000, koja je priznata (ili je članica) od strane European co-operation for Accreditation (EA) ili International Accreditation Forum (IAF), koja sa svojim validnim sertifikatom potvrđuje da je isporučeni obrazac u skladu sa tehničkim specifikacijama iz tenderske dokumentacije.
Znači, u Tenderskoj dokumentaciji je jasno navedeno da se testiraju obrasci pasoških knjižica od strane međunarodno priznate laboratorije, koja to dokazuje validnim sertifikatom.
Na stranici http://www.bata.aov.ba/Akreditiranie/EA BLA/default.aspx?id=974&lanaTaQ=-bs-BA je navedeno da je BATA akreditaciono tijelo imenovano od strane Bosne i Hercegovine i bilateralni potpisnik Multilateralnog sporazuma EA (EA BLA) za akreditiranje tijela za ocjenjivanje usklađenosti (ispitnih i kalibracijskih laboratorija, inspekcijskih tijela).
Kao EA BLA potpisnik, BATA poštuje sljedeća pravila:
- Prihvata sisteme akreditiranja drugih EA MLA/BLA i ILAC MRA potpisnika i smatra ih jednakim vlastitom sistemu akreditiranja;
- Prihvata certifikate/izvještaje koje izdaju tijela akreditirana od strane drugih EA MLA/BLA i ILAC MRA potpisnika i smatra ih jednako pouzdanim certifikatima/izvještajima koje izdaju tijela akreditirana od strane BATA-e (ispitne i kalibracijske laboratorije, inspekcijska tijela).
Cilj EA MLA/BLA jeste olakšavanje kretanja roba i usluga i ukidanje tehničkih prepreka u trgovini kroz prihvatanje i stvaranje povjerenja u akreditacije državnih akreditacijskih tijela i aktivnosti akreditiranih tijela za ocjenjivanje usklađenosti.
Ovim sporazumom upravlja Evropska organizacija za saradnju u području akreditiranja (EA) koju je, u skladu sa Uredbom (EC) 765/2008, imenovala Evropska komisija, a zasnovan je na procesu kolegijalnog ocjenjivanja među članovima EA. Prema navedenom može se zaključiti da je Tenderskom dokumentacijom traženo da laboratorija bude članica organizacije čije sporazume je prihvatila i Bosna i Hercegovina, te da je i ovaj navod žalioca neosnovan.“

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:

Tačkom 6.5. U pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, ponuđač mora ispunjavati minimalno sljedeće uslove:

a) da roba koja se nudi zadovoljava tražene tehničke karakteristike;
b) da prihvata:

- da gotovi obrasci sa sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom budu testirani o njegovom trošku, i to od strane nezavisne laboratorije sa certifikatom ISO 9001/2000, koja je priznata (ili je članica) od strane European co-operation for Accreditation (EA) ili international Accreditation Forum (IAF);
- da omogući uvid ovlaštenim predstavnicima ugovornog organa u svoje proizvodne kapacitete tokom procesa izrade obrazaca pasoških knjižica;
- da omogući uvid ovlaštenim predstavnicima ugovornog organa u proizvodne kapacitete svoga podugovarača tokom procesa pripreme repromaterijala za izradu obrazaca pasoških knjižica;
- kontrolu kvaliteta tokom proizvodnje kako je definisano u Aneksu 1: Tehničkoj specifikaciji ove tenderske dokumentacije;

Tačkom 6.5.1-U svrhu dokaza o ispunjavanju uslova iz čl.48 dužan je dostaviti:

a) Izjavu o ispunjenosti uslova iz člana 49, Zakona (Aneks 5-c), popunjenu, potpisanu i ovjerenu od ponuđača da:

- garantuje da ponuđeni obrasci zadovoljavaju karakteristike opisane Aneksom 1: Tehnička specifikacija ove tenderske dokumentacije;
- prihvata da gotovi obrasci sa sigurnosnim elementima i elektronskim memorijskim elementom budu testirani o njegovom trošku, i to te strane nezavisne laboratorije sa certifikatom ISO 9001/2000, koja je priznata (ili je članica) od strane European Co-operation for Accreditation (EA) ili International Accreditation Forum (IAF);
- prihvata da omogući uvid ovlaštenim predstavnicima ugovornog organa u svoje proizvodne kapacitete tokom procesa izrade obrazaca pasoških knjižica;
- prihvata da omogući uvid ovlaštenim predstavnicima ugovornog organa u proizvodne kapacitete svoga podugovarača tokom procesa pripreme repromaterijala za izradu obrazaca pasoških knjižica;
- prihvata kontrolu kvaliteta tokom proizvodnje kako je definisano u Aneksu 1: Tehničkoj specifikaciji ove tenderske dokumentacije"

Tačkom 3.4.3.3 Aneksa 1 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:
„Modul za kontrolu kvalitete pereonalizovanih dokumenata
Ovaj modul treba da ima zadatak da izvrši kontrolu kvaliteta personalizovanog dokumenta.
Osnovne funkcije su:
•vizuelna kontrola tijela dokumenata,
•kontrola kvaliteta upisanih podataka u smislu položaja na dokumentu,
•kontrola kvaliteta upisanih podataka provjerom u bazi podataka,
•kontrola kvaliteta elektronske personalizacije čipa,
•praćenje statusa poslova i dokumenata tokom kontrole,
•generisanje izvještaja za dokumente koji ne zadovolje kontrolu kvaliteta i omogućavanje ponovne personalizacije ili prepersonalizacije."

Tačkom 10 Aneksa 1 Tenderskog dokumenta navedeno je slijedeće:
"Kupac zadržava pravo da u okvirnom sporazumu/pojedinačnom ugovorom definiše kontinuiranu kontrolu kvaliteta obrazaca pasoških knjižica (o trošku prodavca), kako bi se osiguralo da isporuke utvrđene ugovorom ispunjavaju sve uslove iz Tenderske dokumentacije, čiji je sastavni dio ova tehnička specifikacija..."

Očito je da je ugovorni organ u odnosu na predmetno sporno pitanje odgovorio paušalno i djelimično , bez sveobuhvatnog raspravljanja svih okolnosti koje su s tim u svezi povezane ,uzevši da je u konkretnom slučaju od strane žalitelja upućen veći broj vezanih potpitanja koji su sadržani u odnosu na predmetnu tačku koju žalitelj konkretno spori ,te je za svako od njih

valjalo ponuditi određeni odgovor od strane ugovornog organa kojim bi se zasnovale okolnosti održivosti osporenog sadržaja.(primjericežalitelj ističe da „nije jasno kakva veza postoji između ISO sertifikata 9001 za laboratorije, kada se on odnosi na sistem upravljanja kvalitetom u organizaciji/preduzeću...dakle na opšte principe poslovanja i organizacije posla u preduzeću/instituciji i može ga imati svaki privrednik"...nije jasna postavka pojedinih tačaka koje se vežu na predmetno pitanje, primjerice isticanje "da bez ikakvog materijalnog dokaza, zahtjeva ispunjenje kontrole kvaliteta kako je definisana u Aneksu 1...u kojem..."postoji na desetine paragrafa koji se odnose na kontrolu kvalitete"...da ugovorni organ „...nije odredio druge dokaze o ekvivalntnim mjerama obezbjeđenja kvaliteta kod ponuđača koji nemaju pristup takvim sertifikatima"...da se ...u sekciji 6.10 govori o prihvatanju evropskih standarda , a bez zakona o tehničkim zahtjevima za stavljanje proizvoda na tržište i nepreuzetih standarda u domaće zakonodavstvo"...i sl.

Prema tome, u odnosu na niz potpitanja sadržanih u predmetnom žalbenom navodu ,prednje navedeno izjašnjenje ugovornog organa je očito nedovoljno, jer je ograničeno po određenom pitanju /"... da je BATA akreditaciono tijelo imenovano od strane Bosne i Hercegovine i bilateralni potpisnik Multilateralnog sporazuma EA (EA BLA) za akreditiranje tijela za ocjenjivanje usklađenosti (ispitnih i kalibracijskih laboratorija, inspekcijskih tijela)"... /a što se uzevši u obzir navod u cjelini, te kompleksnost i različitu sadržajnost istaknutih vezanih pitanja ,ne može cijeniti dovoljnim da bi se nesmetano utvrdilo da je raspravljeno sve što je s tim u svezi neophodno, a što je potrebno ,shodno relevantnim pravilima postupka i čl.102 Zakona o javnim nabavkama.
Prilikom provođenja procesne radnje dokazivanja, ugovorni organ treba da istoj posveti značajnu pažnju , tako da poduzme opsežne predradnje koje će predstavljati relevantne pretpostavke da se radnja dokazivanja, a koja prethodi izvođenju zaključka o spornom pitanju kojeg treba raspraviti,nesmetano , potpuno i kvalitetno provede.
Kako je u konkretnom slučaju osvrt u odnosu na prednje navedeni niz potpitanja ograničen u izjašnjenju ugovornog organa , to se navedeni pristup ugovornog organa nije mogao cijeniti dovoljnim, niti stanje stvari raspravljenim, a što se cijeni ključnim, obzirom da sve što je s tim u svezi naznačeno, može uticati ne samo na način pripreme ponude, već i odvijanje radnji postupka.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** koji navodi da po pitanju isporuke izvornog koda ugovorni organ je zahtjevao predaju u trajno vlasništvo kupcu svih prava, protivno Zakonu o autorskim i srodnim pravima BiH, čl. 46 i čl. 104 i 105, jer autor kompjuterskog programa ima određena prava koja uživa i zagarantovana su mu, po sili zakona, te mu ne mogu biti oduzeta putem ove tenderske dokumentacije. U sekciji 3.2, tačka 16) navodi se da: "ako prodavač iskaže za tim potrebu kupac će mu dati na uvid izvorne kodove aplikakcija i modula koji se sada koriste...", što apsolutno nije moguće prema Zakonu o autorskim i srodnim pravima, odnosno predstavlja direktnu povredu propisa, jer se tuđe autorsko djelo (postojeće aplikacije i moduli koje je neko drugo lice napravilo za potrebe naručioca, ranije) ne može staviti na raspolaganje trećem licu! Jedino ukoliko je poznato unaprijed da je isti autor u pitanju...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„Ugovorni organ u odgovoru na ovaj žalbeni navod napominje da je u u svim nabavkama softvera tražio da se isporuči izvorni kod svih aplikativnih modula, čime ugovorni organ postaje vlasnik koda i može ga po svojim potrebama mijenjati, dorađivati, nadograđivati i prilagođavati, a da ga ne smije trećim licima prodavati ili poklanjati. Na taj način su nabavljeni svi aplikativni moduli koje ugovorni organ koristi, osim onih koji su razvijeni vlastitim resursima. Ugovorni organ ne poklanja niti prodaje trećoj strani izvorni kod čiji je vlasnik. Izvorni kod služi da se može omogućiti fer postupak javne nabavke održavanja i/ili nadogradnje softvera izvan garantanog perioda i od strane drugih ugovornih strana koje su kvalificirane za

taj posao. U suprotnom bi dobavljač koji dostavi aplikativni softver bez izvornog koda bio u privilegovanom položaju i samo bi on mogao vršiti održavanje ili nadogradnju istog, a što bi bilo u suprotnosti sa članom 3. Zakona o javnim nabavkama u vezi pravedne i aktivne konkurencije. Isto tako napominjemo da je Tenderskom dokumentacijom tražen izvorni kod svih aplikativnih modula razvijenih za potrebe aplikacije za upravljanje proizvodnjom, a ne kako se u žalbi navodi izvorni kod sistemskog ili softvera baze podataka što sa tehničkog stanovišta nema smisla.
Isto tako poznavajući specifičnost i jedinstvenost poslovnih procesa kao i tehničke zahtjeve, složenost i visoke standarde za sigurnost u Centru za personalizaciju, te namjeru ugovornog organa da sve poslovne procese u Centru za personalizaciju uključi u novu aplikaciju za upravljanje proizvodnjom i njoj pripadajuću bazu podataka, ugovorni organ je postavio zahtjeve kao u Tenderskoj dokumentaciji, te se u skladu sa navedenim i ovaj žalbeni navod cijeni neosnovanim."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:

Tačkom 3. Specifikacije aplikativno-softverskih zahtjeva, u okviru Aneksa 1, propisano je:
„Specifikacija aplikativno-softverskih zahtjeva

U cilju isporuke obrazaca pasoških knjižica kao predmeta ove nabavke, prodavač je obavezan isporučiti aplikaciju za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih i novih vrsta dokumenata koje se personalizuju/ili će biti predmet personalizacije
Za isporučeni software prodavač je dužan predati u trajno vlasništvo kupcu sva prava, što podrazumijeva:
- izvorni kod (pod pojmom izvorni kod se podrazumijevaju i objekti nad bazom podataka);
- neophodnu platformu za instalaciju izvornog koda;
- uputstvo za instalaciju i
- uputstvo za korištenje.„

Tačkom 3.2. podtč. 16) Specifikacije aplikacije za upravljanje personalizacijom, u okviru Aneksa 1, propisano je:

.....16) ... ako prodavac iskaže za tim potrebu kupac će mu dati na uvid izvorne kodove aplikacija i modula koji se sada koriste u Centru za personalizaciju."

Uzevši da ugovorni organ po prednje navedenom pitanju ukazuje "... da je tražio da se isporuči izvorni kod svih aplikativnih modula, kod svih prethodnih rješenja... Na taj način su nabavljeni svi aplikativni moduli koje ugovorni organ koristi"...,te daljnje uzevši da ugovorni naglašava da „... ne poklanja niti prodaje trećoj strani izvorni kod čiji je vlasnik"...to izneseno upućuje da je ugovorni organ pri formulisanju prednjeg zahtjeva „stavljanja na uvid izvornog koda"...bazirao okolnosti , shodno zahtjevima prethodnih rješenja/postupaka, na koje su očito pristali učesnici istih,uzevši da ih ugovorni organ kao takve i naglašava.

Nadalje, na navod žalitelja **Thales DIS France Sa,Meudon, Francsuka** koji ističe da je ..."ugovorni organ prekršio čl.53 st 3 tč c)ZJN dajući nejasne i protivrječne informacije u Tenderskoj dokumentaciji , u pogledu samog predmeta nabavke.Dok u nekim delovima traži nabavku obrazaca pasoških knjižica u drugim pak traži isporuku servera, softvera ili čak usluga.... da nije jasno da li se po osnovu Tenderske dokumentacije nabavlja potrošni materijal - roba (pasoši) ili oprema (server i Oracle licence) ili specifična softverska rješenja. Osim toga, Žalilac ističe da nejasan opis predmeta Javne nabavke može imati dodatne poreske implikacije.

Ostaje nejasno da li bi najpovoljniji ponuđač trebalo da izda fakture za robu ili za usluge. Neizdavanje propisne fakture bi moglo izložiti ponuđača inspekciji od strane poreskih organa.. Nadalje, polazeći od navoda žalitelja "...ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:

„Neosnovan je navod žalioca u vezi primjedbi da je ugovorni organ prekršio član 53. stav (3) tačka c) Zakona o javnim nabavkama, s obzirom da je u predmetu nabavke ugovorni organ jasno i nedvosmisleno naveo da se radi o nabavci obrazaca pasoških knjižica, cijeneći da je vrijednost stavki koje se odnose na nabavku servera, softvera i dr. u vrijednosti od nekoliko procenata procijenjene vrijednosti nabavke. Ugovorni organ je u Aneksu 1. detaljno naveo šta zahtijeva od ponuđača odnosno šta postaje njegova obaveza ako bude izabran, sve u cilju omogućavanja da sistem personalizacije obrazaca pasoških knjižica bude u potpunosti funkcionalan. **Znači, radi se o obavezama izabranog ponuđača koje nisu predmet nabavke i ne fakturišu se od strane izabranog ponuđača. Ponuđač u svojoj ponudi izražava vrijednost tih obaveza isključivo kroz cijenu obrazaca pasoških knjižica kao predmeta nabavke, te ukoliko bude izabran kao najpovoljniji ponuđač, to naplaćuje kroz cijenu obrazaca pasoških knjižica ispostavljanjem propisanih faktura. Zahtjevi ugovornog organa su detaljno navedeni u Aneksu 1 kako bi se ponuđačima omogućilo da pripreme svoje ponude na konkurentskoj osnovi.**
Ugovorni organ podsjeća da je njegov zahtjev, definisan tačkama 3. i 3.4.1. Aneksa 1. Tenderske dokumentacije, isporuka novog softvera za personalizaciju pasoških knjižica, koji omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih i novih vrsta dokumenata koji se personalizuju, a ne softvera za personalizaciju i drugih dokumenata kako neosnovano kaže žalilac u svom navodu"

U Odgovoru na izjašnjenje ugovorno organa žalitelj **Thales DIS France SA** ,Meudon,Francuska navodi:
„Predmet Javne nabavke nije jasno naveden u Tenderskoj dokumentaciji
Na strani 2 Izjašnjenja, Ugovorni organ neosnovano tvrdi da je (i) jasno i nedvosmisleno u Tenderskoj dokumentaciji naveo da se radi o nabavci obrazaca pasoških knjižica, da je (ii) vrijednost stvari koje se odnose na nabavku servera, softvera i dr. u vrijednosti od nekoliko procenata procijenjene vrijednosti Javne nabavke i da je (iii) odgovorio na pitanja žalioca o isporučenoj opremi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (Službeni glasnik BiH br. 39/2014) ("ZJN"). Ovi navodi su netačni.
Tenderska dokumentacija ne navodi jasno i nedvosmisleno predmet nabavke. U odjeljku 1 - Uvod (strana 3 Tenderske dokumentacije) kao i odjeljku 4.1 - Naziv i predmet Javne nabavke (strana 4 Tenderske dokumentacije) IDDEEA je kao predmet Javne nabavke definisala "obrasce pasoških knjižica", dok u odjeljcima 2 i 3 Aneksa 1 Tenderske dokumentacije zahtijeva isporuku drugih roba i usluga, odnosno: (i) serverskog računara sa potrebnim licencama (Oracle Linux 7, Oracle 19c); (ii) uspostavu i prilagođavanje isporučene opreme, i (iii) aplikacije za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih identifikacionih dokumenata koji se personalizuju (vozačke dozvole, tahografske kartice i sl.), odjeljak 3.4.1 Aneksa 1 Tenderske dokumentacije. Ugovorni organ zahtijeva i isporuku četiri kompletna podsistema (pored servera, aplikacije, instaliranja opreme i licenci), čime se još dodatno širi predmet Javne nabavke.
U Izjašnjenju, IDDEEA tvrdi da su predmet nabavke nedvosmisleno samo obrasci pasoških knjižica ali isto tako na nekoliko mjesta (npr. na kraju strane 2 ili početku strane 3 Izjašnjenja) navodi da se Tenderskom dokumentacijom zahtijeva isporuka softvera. Takođe, Članom 1 Okvirnog sporazuma definiše se da je predmet isporuka obrazaca pasoških knjižica, isporuka i instalacija serverskog računara sa potrebnim licencama, te regulisanje međusobnih prava i obaveza između kupca - IDDEEA-e i prodavca - izabranog ponuđača. Dakle, predmet Okvirnog

sporazuma i predmet Javne nabavke se razlikuju. Stoga je očigledno da je Tenderska dokumentacija pripremljena suprotno članu 53 stav (1) i stav (3) tačka c) ZJN.

S tim u vezi, Žalilac upućuje na presudu Suda Bosne i Hercegovine ("Sud BiH")u predmetu br. S1 3 U 013734 13 U od 8. oktobra 2014. godine, u kojoj Sud BiH jasno konstatuje da:

"Jedan od osnovnih zahtjeva propisanih Zakonom o javnim nabavkama jeste jasno i precizno definisanje kriterija za učešće, potrebnih dokaza i drugih uslova javne nabavke. Ovo podrazumijeva obavezu svakog ponuđača da u skladu sa traženim kriterijumima i dokazima za kvalifikaciju iz tenderske dokumentacije, dokaže da njegova ponuda u svakom segmentu zadovoljava tražene uslove po kvantitetu, kvalitetu i tehničkim karakteristikama. [...] ugovorni organ treba da jasno definira svoja očekivanja u pogledu usluga, roba ili radova, njihov obim, veličinu, kvalitet, uvjete izvršenja i dr."

S obzirom na nedefisanost predmeta Javne nabavke, nije realno očekivati da potencijalni ponuđači daju adekvatne ponude. Potencijalni ponuđač objektivno ne može dokazati da njegova ponuda zadovoljava sve uslove predviđene Tenderskom dokumentacijom koja nema jasno i precizno definiran predmet nabavke.

Nadalje, nejasni su i kontradiktorni navodi Ugovornog organa vezano za sisteme za personalizaciju. U Izjašnjenju tvrdi da je predmet Javne nabavke isključivo i samo isporuka pasoških knjižica, a istovremeno potvrđuje i da Tenderskom dokumentacijom zahtijeva i isporuku softvera za personalizaciju pasoša, i ne samo to, nego zahtijeva da isti softver podržava prepis podataka za druge dokumente, kao što su lične karte, vozačke dozvole, tahografske kartice, pomorske knjižice i ostalo. Pa se postavlja pitanje kakve veze ima softver za prepis podataka za npr. tahografske kartice, sa isporukom pasoških knjižica? Isporuka softvera za personalizaciju pasoša a naročito drugih dokumenata ne mogu i ne smiju se podvesti samo pod isporuku pasoških knjižica kao predmet nabavke. Svaka od ovih stavki mora biti navedena kao poseban dio predmeta Javne nabavke u Tenderskoj dokumentacija da bi ona bila u skladu sa ZJN.

Dodatno, u Tenderskoj dokumentaciji nije navedeno na kojoj opremi se vrši personalizacija ličnih karata, vozačkih dozvola, ličnih karata za strance, tahografa, pograničnih propusnica, pomorskih i brodarskih knjižica, te dokumenata za izbjegla i raseljena lica i lica bez državljanstva, što uvodi dodatne nejasnoće. i

Neosnovani su navodi o zanemarljivoj vrijednosti dijela predmeta Javne nabavke

Ugovorni organ svoj propust u pripremi Tenderske dokumentacije pokušava opravdati tumačenjem da ostale robe i usluge, pored obrazaca pasoških knjižica, zbog svoje zanemarljive vrijednosti ne predstavljaju predmet Javne nabavke. Ovakva ocjena Ugovornog organa je neutemeljena.

Prvo jer ZJN nigdje ne propisuje mogućnost da ugovorni organi proizvoljno ocijene da se jedan dio zahtijevanih roba ili usluga, zbog njihove manje vrijednosti, mogu zanemariti odnosno izostaviti iz predmeta nabavke. Ne propisuje ni kriterije na osnovu kojih se utvrđuje koji dio nabavke može biti zanemarljiv. Sve robe i usluge koje se zahtijevaju tenderskom dokumentacijom, bez obzira na vrijednost, moraju biti definisane kao predmet Javne nabavke, u suprotnom dolazi do kršenja odredbi ZJN.

Drugo, specificirana količina drugih roba i usluga nikako nije i ne može biti zanemarljiva u odnosu na vrijednost nabavke pasoških knjižica (ili kako to Ugovorni organ tvrdi - "u vrijednosti od nekoliko procenata procijenjene vrijednosti Javne nabavke"). U pitanju je kompletan i univerzalan sistem za personalizaciju koji omogućava fleksibilnu personalizaciju različitih vrsta dokumenata na različitim vrstama opreme. Ovako postavljen zahtjev, prema ocjeni stručnog tima Thalesa sa višegodišnjim iskustvom u industriji na svjetskom nivou, na tržištu softvera može da vrijedi i preko 50% ukupne procjene vrijednosti nabavke. A čak i ako pretpostavimo da je vrijednost softvera 10% od vrijednosti Javne nabavke, to iznosi cca 3.000.000 KM ili pak npr. 3.5%, to je cca 1.000.000 KM budžetskog novca. Ovi iznosi se nikako ne mogu smatrati zanemarljivim.

Treće, Ugovorni organ u Izjašnjenju ne navodi dokaze za tvrdnju da se radi o zanemarljivoj vrijednosti Javne nabavke koja otpada na nabavku softvera. A ovo je bio dužan učiniti u skladu

sa članom 102 stav 2 ZJN-a, koji propisuje da je u postupku pravne zaštite pred URŽ ugovorni organ dužan dokazati postojanje činjenica i okolnosti na osnovu kojih je donio odluku o pravima, preduzeo radnje ili propuštanja te sproveo postupke, koji su predmet postupka po žalbi."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:
Tačkom 4. Tenderskog dokumenta u dijelu Predmet nabavke propisano je:
„Predmet javne nabavke su obrasci pasoških knjižica, u skladu sa tehničkom specifikacijom koja se nalazi u Aneksu 1. ove tenderske dokumentacije."

Aneksom 1. – Tehnička specifikacija nabavke obrazaca pasoških knjižica, propisano je:
„1 **Opis predmeta nabavke**
Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (ugovorni organ - kupac) viši nabavku obrazaca pasoških knjižica sa memorijskim elementom. Izabrani ponuđač - prodavač se obavezuje da će isporučiti obrasce pasoških knjižica koji su u skladu sa standardom ICAO/DOC.9303 (EAC&SAC/PACE) i propisima Bosne i Hercegovine koji se odnose na predmetnu oblast."
2 **Specifikacija serverskog računara baza podataka**
U cilju isporuke pasoških knjižica kao predmeta nabavke, prodavač je obavezan isporučiti i instalisati serverski računar sa potrebnim licencama, te uraditi sva potrebna prilagođavanja i podešavanja na isporučenoj opremi.
3 Specifikacija aplikativno-softverskih zahtjeva

U cilju isporuke obrazaca pasoških knjižica kao predmeta ove nabavke, prodavač je obavezan isporučiti aplikaciju za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih i novih vrsta dokumenata koje se personalizuju/ili će biti predmet personalizacije

7 Količine obrazaca pasoških knjižica
Količine obrazaca pasoških knjižica za period od četiri (4) godine u zavisnosti od vrste dokumenta su date u slijedećoj tabeli

Opis robe	Količina
Obrasci pasoških knjižica	1.600.000
Testne pasoške knjižice bez čipa	1.000
Testne pasoške knjižice sa čipom	1.000
Specimeni pasoških knjižica	1.000

Kupac zadržava pravo da umjesto obrazaca građanskih pasoških knjižica, pod istim uslovima naruči određenu količinu obrazaca službenih i diplomatskih pasoških knjižica.

Uvidom u Aneks 4 tenderskog dokumenta Obrazac za cijenu ponude ovaj organ je utvrdio da je istim zahtjevano:

Red br.	Opis robe	Količina u komadima	Jedinična cijena bez PDV-a	Cijena robe po stavki bez PDV-a
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Obrazac pasoške knjižice			
2.	Testni uzorci pasoške knjižice bez čipa			
3.	Testni uzorci pasoške knjižice sa čipom			
4.	Specimen pasoške knjižice			

Shodno prednjem stanju stvari, očito je da je pitanje predmeta nabavke nejasno i nepotpuno pripremljeno,te da je s tim u svezi od strane ugovornog organa pojednostavljen pristup istom, iako je pitanje predmeta nabavke , jedno od suštinskih pitanja za nesmetanu održivost postupka javne nabavke.Kako se radi o pravnorelevantnom pitanju , koje u značajnom može uticati na pripremu ponuda, provođenje , odvijanje i ishod postupka,to je navedenom trebalo , a propušteno posvetiti značajniju pažnju, a naročito, pravilnom pripremom sadržaja dokumenata postupka izbjeći nejasnoće i dvojbe s tim u svezi.

Prevashodno treba naglasiti da činjenične okolnosti upućuju da je predmetni postupak oglašen kao Obrasci pasoških knjižica u Obavještenju o nabavci;da je oznaka i naziv iz JRJN :Pasoši ,CPV kod 22451000-6;da je Tenderska dokumentacija naslovljena kao Tenderska dokumentacija za javnu nabavku obrazaca pasoških knjižica;da je tč.4.1. Naziv predmeta nabavke navedeno da su predmet javne nabavke obrasci pasoških knjižica u skladu sa tehničkom specifikacijom koja se nalazi u Aneksu 1 ove tenderske dokumentacije;da je tč.1 Aneksa 1 Tehničke specifikacije gdje je izričito navedeno da se vrši nabavka obrazaca pasoških knjižica; da je u Aneksu 3 navedeno Obrazac za ponudu u postupku javne nabavke obrazaca pasoških knjižica....da su u Obrascu za cijenu navedene 4 stavke, opis robe i to :Obrazac pasoške knjižice, Testni uzorci pasoške knjižice bez čipa, Testni uzorci pasoške knjižice sa čipom i Specimen pasoške knjižice ...a da je Nacrt okvirnog sporazuma naslovljen kao Okvirni sporazum o kupoprodaji pasoških knjižica.....

Navedeno stanje stvari upućuje da je u konkretnom slučaju nesporno uočljivo da se radi o predmetu nabavke nominovanom kao obrasci pasoških knjižica, ali je pri tome nejasno šta predstavlja i kako se tumači dio na koji upućuje žalitelj, da se "... u nekim delovima traži nabavku obrazaca pasoških knjižica u drugim pak traži isporuku servera, softvera ili čak usluga.... da nije jasno da li se po osnovu Tenderske dokumentacije nabavlja potrošni materijal - roba (pasoši) ili oprema (server i Oracle licence) ili specifična softverska rješenja"...što je i konkretnom provjerom, na označenim stranicama da se radi o (... nabavci serverskog računara sa licencama...uključena sva potrebna prilagođavanja i podešavanja na isporučenoj opremi;isporuka software/aplikacije za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih i novih vrsta dokumenata koji se personalizuju/ili će biti predmet personalizacije...) .

Pri tom, tumačenje ugovornog organa s tim u svezi, odnosno da se u odnosu na sadržaj tč.2 i 3 , na stranama 23-25 Tenderskog dokumenta radi o obavezama koje nisu predmet nabavke, te da "... Ponuđač u svojoj ponudi izražava vrijednost tih obaveza isključivo kroz cijenu obrazaca pasoških knjižica kao predmeta nabavke, te ukoliko bude izabran kao najpovoljniji ponuđač, to naplaćuje kroz cijenu obrazaca pasoških knjižica ispostavljanjem propisanih faktura"...ne samo da je nejasno,već ,pri tome, ugovorni organ ne upućuje na konkretnu odredbu Zakona o javnim nabavkama kojim nalazi osnov za postupanje u predmetnom smislu ,te opravdava opredjeljenje za takav način pripreme predmeta nabavke,a što upućuje, uz ostale okolnosti, da su navodi žalitelja osnovani u predmetnom smislu. Iznesene okolnosti ne mogu dovesti do pr/ocjene održivosti navedenog sadržaja sve uzevši jasna pravila prilikom pripreme sadržaja dokumenata postupka i uzevši da se iznošenje argumentacije bez jasnog uporišta s tim u svezi ne cijeni uvjerljivim, već subjektivnim stavom.

Osim navedenog pitanja, ugovorni organ nije raspravio niti u dovoljnoj mjeri zasnovao i drugo pitanje koje se veže, a odnosi se na tvrdnju ugovornog organa da je „...vrijednost stavki koje se odnose na nabavku servera, softvera i dr. u vrijednosti od nekoliko procenata procijenjene vrijednosti nabavke"...naročito uzevši da s tim u svezi žalitelj iznosi argumentaciju u suprotno(„...A čak i ako pretpostavimo da je vrijednost softvera 10% od vrijednosti Javne nabavke, to iznosi cca 3.000.000 KM ili pak npr. 3.5%, to je cca 1.000.000 KM budžetskog novca. Ovi iznosi se nikako ne mogu smatrati zanemarljivim"...)

Ostaje dakle neraspravljenim ali i nezasnovanim od strane ugovornog organa o kojoj se vrijednosti navedenog dijela tč.2. i 3 radi, uzevši da žalitelj ističe da je na tržištu software navedena vrijednost znatno veća od procjenjene vrijednosti od strane ugovornog organa.Osim

navedenog nije upotpunosti niti jasno šta je konkretno sa navedenim, imao namjeru dokazati ugovorni organ u odnosu na glavno pitanje koje se nameće od strane žalitelja.
Rasprava o navedenom pitanju treba biti primarno usmjerena i bazirana na *činjeničnom osnovu,raspravljajući i dovodeći u svezi faktičko stanje sa pravnim, sa detaljnim i sveobuhvatnim osvrtom, a što je u konkretnom slučaju propušteno od strane ugovornog organa, pa je stoga takvo opredjeljenje neodrživo.*
U konačnici, uz navedeno, treba naglasiti da nije jasan niti obuhvat sadržaja tč.3 naveden kao "..isporuka aplikacije za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih novih vrsta dokumenata koja se personalizuju /ili će biti predmet personalizacije/.Navedeno je od strane ugovornog organa propušteno razjasniti-šta podrazumijeva "aplikativno dodavanje *drugih postojećih i novih vrsta*, naročito uzevši na određenje predmeta nabavke i pravila s tim u svezi i na posljedičnu primjenu neodređeno postavljenog zahtjeva , tokom vođenja radnji postupka i posljedičnog, izvršenja ugovora.
Kako je čl.53 Zakona jasan i upućuje da se sve informacije sadržane u Tenderskom dokumentu pripreme na način da budu jasne,određene i nedvosmislene, to se navedeni pristup ugovornog organa ne može ocijeniti dovoljnim i uvjerljivim da bi bio nesmetano prihvatljiv , a sadržaj s tim u svezi upotpunosti održiv.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **Thales DIS France Sa,Meudon,Francuska** koji ističe da je Ugovorni organ propustio da predvidi rokove za isporuku robe / usluga. Po osnovu člana 53 stav 3 tačka g), tenderska dokumentacija mora da sadrži rokove za isporuku robe, izvršenje usluga ili izvođenje radova. Ugovorni organ je propustio da predvidi takve rokove. Prvo, Tenderska dokumentacija ne definiše da li dobavljač mora da isporuči potpuno nov softver na osnovu postojećeg rješenja ili bi to mogao biti postojeći softver koji je prilagođen definisanim uslovima. Tenderska dokumentacija ne predviđa rok za isporuku takvog softvera. Nedostatak predviđenih rokova takođe daje prednost jednom od ponuđača, kao što će biti detaljnije objašnjeno u Odjeljku 4 ispod. Drugo, dobavljač mora da isporuči servere sa licenciranim operativnim sistemom (Oracle) kako je navedeno u Aneksu 1 Tenderske dokumentacije. Međutim, nije predviđen rok za isporuku tih servera / operativnih sistema. Treće, odeljak 3.6 Aneksa 1 predviđa garantni period od 4 godine, ali Tenderska dokumentacija ne navodi od kojeg datuma počinje da teče garantni period... Kako je to već pomenuto, tehničke specifikacije u Aneksu 1 Tenderske dokumentacije, ne predviđaju rokove za isporuku / instalaciju softvera. Kako se u Tenderskoj dokumentaciji ne navodi ni datum do kog će se koristiti postojeće softversko rješenje niti rok za dostavu novog rješenja, postojeći dobavljač (Muehlbauer) je u prednosti. Prvo, Muehlbauer nije ograničen rokom za isporuku zahtjevanog softvera, prirodno, jer je postojeći softver (što je također zahtjevano Tenderskom dokumentacijom), koji podržava sistem proizvodnje i personalizacije pasoša, kreiran tako da podržava Muehlbauer-ove proizvode i rješenja i kao takav daje prednost Muehlbaueru kao ponuđaču. Drugo, s obzirom da nije definisano treba li se isporučiti novi softver niti su definisani rokovi za takvu isporuku, Muehlbauer (kada bude izabran) može nastaviti s isporukom pasoša na postojeći način. To nije slučaj sa ostalim dobavljačima, koji, ako budu izabrani, neće imati dovoljno vremena za Isporuku softvera. Takođe, budući da je Ugovorni organ vlasnik softvera koji je prethodno razvio Muehlbauer, može se dogoditi da Muehlbauer, kao postojeći dobavljač Ugovornog organa, uopšte ne isporuči softver i dodatno naplati proizvod koji je već u vlasništvu Ugovornog organa. Žalilac to podvlači, posebno jer se procijenjena vrijednost pasoša povećala za približno 17 % u odnosu na trenutnu ugovorenu cijenu ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„U vezi navoda žalioca po pitanju rokova ugovorni organ napominje da je u tački 4.1 Naziv predmeta nabavke Tenderske dokumentacije navedeno da će okvirni sporazum biti zaključen sa rokom važenja od četiri godine, te da je članom 3. Nacrta okvirnog sporazuma predviđeno da je to period od 12.3.2022. godine do 11.3.2026. godine. Takođe članom 13. Nacrta okvirnog

sporazuma je definisano da je prodavač obavezan isporuku obrazaca pasoških knjižica izvršiti u roku i na način utvrđen pojedinačnim ugovorom, odnosno sukcesivno na osnovu utvrđenih i iskazanih potreba kupca u periodu trajanja okvirnog sporazuma. Cijeneći navedeno i Aneks 1. Tenderske dokumentacije izabrani ponuđač do 12.3.2022. godine treba biti u mogućnosti da isporučuje obrasce pasoških knjižica u skladu sa Tenderskom dokumentacijom. U skladu sa predviđenim rokom otvaranja ponuda, očekivano je da se postupak javne nabavke završi u avgustu 2021. godine, te u skladu sa navedenim potpiše pojedinačni ugovor sa izabranim ponuđačem najkasnije početkom septembra 2021. godine. Prema navedenom izabrani ponuđač bi imao na raspolaganju najmanje šest (6) mjeseci za provođenje svih potrebnih radnji za uspješnu isporuku obrazaca pasoških knjižica od momenta početka važenja okvirnog sporazuma, odnosno prvog pojedinačnog ugovora.

Ugovorni organ jasno Tenderskom dokumentacijom traži novi softver za personalizaciju obrazaca pasoških knjižica, te bilo koji ponuđač koji bude izabran je u obavezi isporučiti novi softver sa definisanim funkcionalnostima. Naime, tačkom 2. Aneksa 1 je definisano da u cilju isporuke obrazaca pasoških knjižica kao predmeta nabavke, izabrani ponuđač je obavezan isporučiti i instalisati serverski računar sa potrebnim licencama i uraditi sva potrebna prilagođavanja i podešavanja na isporučenoj opremi. Dakle, zahtjev ugovornog organa je isporuka novog softvera za personalizaciju pasoških knjižica, koji omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih i novih vrsta dokumenata koji se personalizuju, a ne softvera za personalizaciju i drugih dokumenata kako navodi žalilac...

... U vezi navoda žalioca iz tačke 3.2. Žalbe ugovorni organ cijeni da je svojom tenderskom dokumentacijom u skladu sa odredbama Zakona naveo od kada očekuje da počne realizacija ugovora, te je postupak nabavke pokrenuo krajem aprila mjeseca 2021. godine, računajući da će do zaključenja okvirnog sporazuma i pojedinačnog ugovora doći najkasnije do sredine septembra 2021. godine. U skladu sa navedenim, izabrani ponuđač proces pripreme za isporuku softvera može započeti već krajem avgusta mjeseca kada bi se zaključio okvirni sporazum, te nije osnovan navod žalitelja da svi potencijalni izabrani ponuđači neće u roku od najmanje šest i po mjeseci imati dovoljno vremena za isporuku softvera.

Ugovorni organ jasno svojom Tenderskom dokumentacijom traži novi softver za personalizaciju obrazaca pasoških knjižica, te bilo koji ponuđač koji bude izabran je u obavezi isporučiti novi softver sa definisanim funkcionalnostima. Tačkom 2. Tehničke specifikacije Tenderske dokumentacije je definisano da u cilju isporuke obrazaca pasoških knjižica kao predmeta nabavke, izabrani ponuđač je obavezan isporučiti i instalisati serverski računar sa potrebnim licencama i uraditi sva potrebna prilagođavanja i podešavanja na isporučenoj opremi. Rok za isporuku/instalaciju softvera ne može dospjeti prije početka primjene Okvirnog sporazuma, ali je obaveza izabranog ponuđača da obezbijedi njegovu isporuku i primjenu kako bi mogao početi isporuku pasoških knjižica već u periodu od 12.3.2022. godine, time obezbjeđujući kontinuitet u personalizaciji ovog dokumenta od strane ugovornog organa. Funkcionalno softversko rješenje za personalizaciju novih obrazaca pasoških knjižica je neophodno u slučaju izbora ponude čija je tehnologija bitno različita od postojeće koju koristi ugovorni organ u procesu personalizacije. Napomene žalioca da je trenutni dobavljač u prednosti jer je ugovorni organ vlasnik softvera koji je dobavljač razvio, te u slučaju da on dobije ugovor može da uopšte ne isporuči softver i dodatno naplati proizvod koji je već u vlasništvu organa, a posebno imajući u vidu da je procijenjena vrijednost pasoša povećana za približno 17 % u odnosu na trenutno ugovorenu cijenu nisu argumenti za osnovanost žalbenog navoda, s obzirom da je uobičajeno da se protekom vremena poveća i procijenjena vrijednost novog postupka javne nabavke, te ne postoji način da se izbjegne ostvarena prednost trenutnog dobavljača u odnosu na druge ponuđače u novom postupku javne nabavke, jer istu ovom dobavljaču ne daje ugovorni organ već činjenica da je trenutni dobavljač. Takođe napomene u vezi mogućeg nezakonitog postupanja dobavljača i ugovornog organa su insinuacije koje ne mogu biti predmet razmatranja u ovom ožalbenom postupku po pitanju zakonitosti Tenderske dokumentacije.

Rješenje Kancelarije za razmatranje žalbi od 22.12.2016. godine kojim argumentuje žalilac upravo govori da se rokovi mogu definisati tek od same dodjele ugovora, a u vezi sa čim je ugovorni organ naveo da se zaključivanje okvirnog sporazuma očekuje krajem avgusta 2021. godine, te da od navedenog roka izabrani ponuđač ima više od šest mjeseci za isporuku prvih obrazaca pasoških knjižica čime je osiguran jednak tretman svih učesnika u postupku ne favorizujući niti jednog od ponuđača"

U Odgovoru na izjašnjenje ugovorno organa žalitelj **Thales DIS France SA,Meudon Francuska** navodi:
„Netačni su navodi Ugovornog organa da su precizirani rokovi za isporuku robe / usluga Ugovorni organ neosnovano tvrdi da su svi rokovi precizirani Tenderskom dokumentacijom u skladu sa ZJN.
Članom 3 Okvirnog sporazuma predviđeno je da se sporazum zaključuje na period od 4 godine, od 12. marta 2022. godine do 11. marta 2026. godine. Međutim ovi rokovi odnose se isključivo na obrasce pasoških knjižica, ali ne i na isporuku i instalaciju softvera sa odgovarajućim licencama. Nije definisan rok početka realizacije i rok završetka realizacije aktivnosti za isporuku softvera, niti za isporuku servera i Oracle licenci. Ugovorni organ namjerno propušta da ovo napomene u svom Izjašnjenju. Naime, član 3 Okvirnog sporazuma izričito navodi da se rok odnosi na pasoške knjižice, propisujući maksimalan broj komada i maksimalne vrijednosti pasoških knjižica koje se isporučuju u ovom roku. Nema nikakvog pomena o isporuci softvera sa licencama. Ugovorni organ u Izjašnjenju upućuje i na član 13 Okvirnog sporazuma, kojim je definisana sukcesivna isporuka pasoških knjižica. Ni ova odredba se ne primjenjuje na softvere sa licencama. Rokovi isporuke servera i Oracle licenci moraju biti tačno i precizno definisani, odnosno mora se definisati datum isporuke, kako bi se mogla adekvatno i na vrijeme pripremiti ponuda. Isporuka traženog softvera za personalizaciju mora biti tačno definisana, odnosno mora se definisati datum početka rada tog softvera, kako bi Tenderska dokumentacija bila potpuna, odnosno kako bi se mogla dati ponuda u skladu sa zakonom. Ovo je propušteno da se definiše u tenderskoj dokumentaciji

Tenderska dokumentacija dakle ne navodi ni datum do kojeg će se koristiti postojeće softversko rješenje niti rok za dostavu novog rješenja. U tom kontekstu, Ugovorni organ tvrdi da (i) izabrani ponuđač treba biti u mogućnosti da isporučuje pasoške knjižice od 13. marta 2022. godine, a da je (ii) planirao da postupak Javne nabavke bude okončan do avgusta 2021. godine i da očekuje da će ugovor potpisan sredinom septembra 2021. godine. Stoga bi, prema stavu Ugovornog organa, izabrani ponuđač imao šest mjeseci za obavljanje pripremnih radnji.
Ugovorni organ je propustio da definiše rokove u Tenderskoj dokumentaciji pa u Izjašnjenju pokušava to opravdati navođenjem ovih nepreciznih projekcija o računanju rokova. Potencijalni ponuđači ne smiju biti dovedeni u situaciju da, prilikom podnošenja ponuda, nemaju informaciju o roku kada će biti obavezni da isporuče predmet nabavke. Upravo to se desilo u ovom slučaju. Ponuđači, analizirajući Tendersku dokumentaciju, nemaju informaciju o datumu kada treba da isporuče traženi softver. A Ugovorni organ, čini se, očekuje da ponuđači predvide kada Ugovorni organ "planira" ili "očekuje" da okonča postupak Javne nabavke ili da potpiše ugovor sa odabranim ponuđačem, i da na osnovu toga posredno izvedu zaključak o roku za isporuku predmeta nabavke! Ovakvo postupanje suprotno je članu 53 stav tačka g) ZJN koji predviđa da je Ugovorni organ obavezan da pripremi Tendersku dokumentaciju tako da minimalno sadrži rokove za isporuku robe / usluga.
Pored toga, Ugovorni organ ne može u trenutku objavljivanja Tenderske dokumentacije sa sigurnošću predvidjeti trajanje postupka javne nabavke. Ovo naročito imajući u vidu da zainteresovana lica imaju pravo da izjave žalbu na tendersku dokumentaciju, kao i na odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača i da takva žalba u skladu sa članom 110 ZJN ima suspenzivno dejstvo na postupak javne nabavke, odnosno na potpisivanje ugovora. Upravo je u skladu s tim i odluka URŽ-a citirana u Žalbi (Rješenje br. JN2-01-07.1-650-9/16 od 22. decembra 2016. godine,5 str. 9), u kojoj se navodi da se

"rokovi mogu definisati tek od same dodjele ugovora kao štoje bio slučaj u ranijim postupcima, u kojima je proteklo minimalno 180 dana od dana sklapanja ugovora do isporuke prvih obrazaca."
Dakle, Ugovorni organ je trebalo da Tenderskom dokumentacijom definiše rok za isporuku softvera koji se počinje računati od dodjele ugovora. Samo se na taj način može osigurati da ponuđač zaista dobije konkretnu informaciju o roku i da u skladu s tim planira vrijeme za rad na isporuci robe i usluga.
Vezano za početak garantnog roka od četiri godine, Ugovorni organ navodi da on može da teče od momenta uredne isporuke servera sa licencama. Dakle, ne citira konkretan odjeljak Tenderske dokumentacije kojim je navedeno predviđeno, što je i očekivano, budući da se u Tenderskoj dokumentaciji ovaj podatak uopšte i ne nalazi. Tek u Izjašnjenju neodređeno navodi od kada se rok može računati. I ovim propustom Ugovorni organ prekršio je član 53 stav tačka g) ZJN. Dodatno, naglašavamo da je početak toka garantnog roka krucijalan za važenje same garancije, a propuštanje navođenja ovog podatka, u slučaju da zaista dođe do aktiviranja garancije moglo bi za posljedicu imati prouzrokovanje štete velike vrijednosti za Ugovorni organ (imajući u vidu vrijednosti predmeta Javne nabavke).
Nedostatak rokova pogoduje trenutnom dobavljaču
Prije svega, Ugovorni organ ne specificira u Tenderskoj dokumentaciji da li je zahtijevana isporuka potpuno novog ili je ipak moguća isporuka već postojećeg, prilagođenog softvera. U Izjašnjenju, Ugovorni organ navodi da se ipak radi o novom softveru, međutim ne upućuje na relevantni odjeljak Tenderske dokumentacije, što je, opet, očekivano jer to nije predviđeno Tenderskom dokumentacijom.
Kako je gore opisano, Tenderska dokumentacija ne predviđa ni rokove za dostavu softvera. Ovakav propust stavlja postojećeg dobavljača u poziciju prednosti u odnosu na ostale potencijalne ponuđače. Svi sistemi za proizvodnju obrazaca pasoških knjižica trenutnog dobavljača već funkcionišu kod Ugovornog organa. Stoga je veoma moguće da će se isporuka obrazaca pasoških knjižica nastaviti u postojećem aranžmanu, to jeste da će Muehlbauer samo nastaviti isporuku kao što je to radio i do sada, bez isporuke softvera.
Da se ne radi samo o insinuacijama vezanom za nedefinisanje dostave novog ili postojećeg softvera, upućuju i prethodni postupci javnih nabavki IDDEEA-e. Pa tako je Ugovorni organ u nabavci iz 2017. godine naveo da je neophodno: (i) isporučiti i instalirati kompletan sistem za izradu i personalizaciju pasoša u prostorije Medicinske elektronike u ulici Vuka Karadžića u Banjoj Luci; (ii) obučiti zaposlenike Ugovornog organa za rad na isporučenoj opremi; i (iii) zakupiti adekvatan prostor. Ništa od navedenog nikada nije isporučeno već se proizvodnja pasoša se nastavila obavljati na isti način i u istim prostorijama, od istog dobavljača, kao i u prethodnom periodu."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je sljedeće:

Tačkom 4.1 Tenderskog dokumenta Naziv predmeta nabavke propisano je između ostalog i slijedeće:
„Okvirni sporazum te biti zaključen sa jednim ponuđačem sa rokom važenja od četiri (4) godine"

Članom 3 Nacrta okvirnog sporazuma propisano je slijedeće:
„Okvirni sporazum se zaključuje na period od četiri (4) godine računajući od 12.3.2022. godine do 11.3.2026. godine, odnosno do maksimalne količine robe koja je predmetom nabavke i to 1.600.000 komada obrazaca pasoških knjižica , 1.000 komada testnih pasoških knjižica bez čipa, 1.000 komada testnih pasoških knjižica sa čipom i 1.000 komada specimena pasoških knjižica, odnosno do maksimalne finansijske vrijednosti i to:...."

Članom 13 Nacrta okvirnog sporazuma propisano je slijedeće:

„(1)Okvirna dinamika isporuke obrazaca pasoških knjižica njihove maksimalne ukupne količine iz člana 2. ovog okvirnog sporazuma je sljedeća:

- u 2022. godini-255.000 komada:
- u 2023. godini - 345.000 komada;
- u 2024. godini - 465.000 komada i
- u 2025. godini - 535.000 komada.

(2) Prodavač je obavezan isporuku obrazaca pasoških knjižica izvršiti u roku i na način utvrđen pojedinačnim ugovorom, odnosno sukcesivno na osnovu utvrđenih i iskazanih potreba Kupca u periodu trajanja Okvirnog sporazuma.

(3) Testne pasoške knjižice prodavač je obavezan da isporuči prilikom uspostave i testiranja podsistema za upravljanje personalizacijom.

(4) Količina od 1.000 testnih pasoških knjižica bez čipa koristi se za testiranje, obuku i podešavanje opreme za personalizaciju pasoških knjižica.

(5) Količina od 1.000 testnih pasoških knjižica treba da bude isporučena kao ponuđeni obrasci pasoških knjižica sa beskontaktnim čipom kako bi se koristili za testiranje, obuku i podešavanje opreme za personalizaciju pasoških knjižica.

(6) Testne pasoške knjižice moraju da imaju istovjetan čip i da budu napravljeni od istog materijala kao ponuđeni obrasci pasoških knjižica.

(7) Količina od 1.000 specimen pasoških knjižica sa beskontaktnim čipom i ispisanom oznakom "SPECIMEN", na unutrašnjim stranicama pasoša od broja 3 do broja 34, treba da bude Isporučena prije početka izdavanja novih pasoša."

Aneksom 1. – Tehnička specifikacija nabavke obrazaca pasoških knjižica, propisano je:

„1 **Opis predmeta nabavke**

Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (ugovorni organ - kupac) viši nabavku obrazaca pasoških knjižica sa memorijskim elementom. Izabrani ponuđač - prodavač se obavezuje da će isporučiti obrasce pasoških knjižica koji su u skladu sa standardom ICAO/DOC.9303 (EAC&SAC/PACE) i propisima Bosne i Hercegovine koji se odnose na predmetnu oblast."

2 **Specifikacija serverskog računara baza podataka**

U cilju isporuke pasoških knjižica kao predmeta nabavke, prodavač je obavezan isporučiti i instalisati serverski računar sa potrebnim licencama, te uraditi sva potrebna prilagođavanja i podešavanja na isporučenoj opremi.

3 Specifikacija aplikativno-softverskih zahtjeva

U cilju isporuke obrazaca pasoških knjižica kao predmeta ove nabavke, prodavač je obavezan isporučiti aplikaciju za upravljanje personalizacijom obrazaca pasoških knjižica koja je dizajnirana tako da omogućava aplikativno dodavanje drugih postojećih i novih vrsta dokumenata koje se personalizuju/ili će biti predmet personalizacije

Aneksom 1. – Tehnička specifikacija nabavke obrazaca pasoških knjižica- Garantni period, propisano je:

„Za isporučeni softver aplikacije za upravljanje personalizacijom garantni period je četiri (4) godine i uključuje:

- korektivno održavanje (ispravke grešaka na aplikaciji i njenim modulima) i
- preventivno održavanje (kontrolu ispravnosti funkcionisanja aplikacije i modula).

Korektivno održavanje se mora izvršiti u roku od jednog (1) radnog dana od prijave greške. Prgava grešaka na aplikaciji kupac vrši putem e-mail-a. odnosno na e-mail adresu prodavca. Nakon urađenog korektivnog održavanja predstavnici kupca i prodavca potpisuju zapisnik o kolektivnom održavanju.

Preventivno održavanje prodavač je u obavezi uraditi najmanje dva (2) puta godišnje. U sklopu preventivnog održavanja prodavač je dužan prekontrolisati rad svih modula aplikacije,

analizirati logove na sistemu, te ukoliko pronađe neispravnosti predložiti kupcu plan za njihovo otklanjanje. Predstavnici kupca i prođavca potpisuju zapisnik o preventivnom održavanju.
Nakon svake izmjene koda na aplikaciji prodavač je u obavezi dostaviti kupcu ažuriranu verziju izvornog koda. Svaka izmjena izvornog koda aplikacije mora biti unesena u odgovarajući zapisnik o održavanju.
Kupac ne može imati nikakve troškove vezane za aplikaciju za upravljanje personalizacijom u garantnom periodu."

Prednje navedeno pitanje rokova , očito sadržava niz potpitanja na koja je propušteno dati potpun i na sadržaju dokumentacije postupka, zasnovan , prihvatljiv odgovor od strane ugovornog organa , a što predstavlja propust bitne prirode koji utiče na nesmetanu održivost predmetnog sadržaja, s obzirom na usvojena pravila čl.53 Zakona .
Obrazloženje ugovornog organa dato u smislu da "…. je članom 3. Nacrta okvirnog sporazuma predviđeno da je to period od 12.3.2022. godine do 11.3.2026. godine"… nije potpuno , naročito uzevši da žalitelj opozitno upućuje da je "…članom 3 Okvirnog sporazuma predviđeno je da se sporazum zaključuje na period od 4 godine, od 12. marta 2022. godine do 11. marta 2026. godine. Međutim ovi rokovi odnose se isključivo na obrasce pasoških knjižica, ali ne i na isporuku i instalaciju softvera sa odgovarajućim licencama "…a što se očito veže i posljedica je pitanja nejasnoća u svezi predmeta nabavke, kako je to prednje navedeno.
Osim navedenog, apsolutno je neprihvatljivo korištenje nejasnih termina tipa "očekivanja" i "planiranja", što predstavlja neodređene termine koji iz navedenih razloga neodređenosti nisu prihvatljivi, jer upućuju na mačelnost, a ne i na usklađeno postupanje shodno pravilima postupka, a ponuđeni odgovor ugovornog organa u smislu da „...Rok za isporuku/instalaciju softvera ne može dospjeti prije početka primjene Okvirnog sporazuma, ali je obaveza izabranog ponuđača da obezbijedi njegovu isporuku i primjenu kako bi mogao početi isporuku pasoških knjižica već u periodu od 12.3.2022. godine, time obezbjeđujući kontinuitet u personalizaciji ovog dokumenta od strane ugovornog organa"…predstavlja proizvoljan osvrt, koji nije zasnovan konkretnim pozivanjem na sadržaj dokumenata postupka.

Kako se radi o složenom i zahtjevnom postupku javne nabavke, kao što je prednje bliže navedeno ,to je u navedenom smislu i pitanje rokova koji se pominju predmetnim žalbenim navodom, očito dodatno usložnjeno i neriješeno pitanje , pa je stoga, u namjeri pravilnog postupanja shodno čl.53 Zakona/kojim se propisuje da tenderski dokument treba da sadrži informacije o roku za isporuku roba;izvršenje usluge ili izvođenja radova/, trebalo i predmetnom pitanju posvetiti više pažnje i ponuditi uvjerljiv odgovor, sve shodno pravilima postupka.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **Thales DIS France Sa,Meudon,Francuska** koji navodi da Odjeljak 6 Aneksa 1, Tenderske dokumentacije sadrži sljedeće zahtjeve: dostavljeni aplikativni podsistemi za personalizaciju dokumenata moraju biti usklađeni sa postojećom tehnologijom…između ostalog, ispis fotografije nosioca dokumenta mora biti personalizovan inkjet tehnologijom u jednom od slojeva tanke polikarbonatne strane sa podacima. Takođe se navodi da IDDEEA koristi ID-60 opremu za lasersku personalizaciju i ASP 280 opremu za inkjet personalizaciju. Ti uslovi su (i) u suprotnosti sa Pravilnikom o obliku, sadržaju i minimalnim zaštitnim elementima pasoša, diplomatskog i službenog pasoša (Službeni glasnik BiH, br. 73/13, 59/14 i 2/17) ("Pravilnik") i (ii) daju prednost Muehlbauer-u jer je Muehlbauer jedino društvo koje može da obezbjedi takvu tehnologiju.
Prvo, Pravilnik ne predviđa da slika nosioca pasoša mora da bude personalizovana u jednom od slojeva tanke polikarbonatne strane. Zapravo, uopšte ne navodi vrstu metoda personalizacije, niti pominje polikarbonatnu stranu sa podacima. U članu 3 stav su samo predviđene informacije koje sadrži identifikaciona druga strana, te u stavu 2, da u smislu identifikacionih podataka, druga strana sadrži mjesto predviđeno za fotografiju, serijski broj i prostor za potrebe automatskog očitavanja podataka.

Dakle, sadrži mjesto predviđeno za fotografiju a ne samu fotografiju, kako je to zahtjevano u Tenderskoj dokumentaciji. Žalilac navodi da ovaj zahtjev, to jeste personalizacija pasoša (unošenje slike) u postupku proizvodnje pasoške knjižice predstavlja izuzetak od redovnog postupka nabavke pasoških knjižica. Obično se pasoške knjižice se isporučuju "blanko" te se naknadno personalizuju različitim tehnologijama. Ovo drugopomenuto rješenje je i predviđeno Pravilnikom, međutim Tenderska dokumentacija postavlja drugačiji zahtjev. Drugo, kako je već pomenuto, Tenderska dokumentacija definiše da ispis fotografije nosioca dokumenta mora biti personalizovan inkjet tehnologijom u jednom od slojeva tanke polikarbonatne strane sa podacima. To je također, samo po sebi, u suprotnosti sa Pravilnikom jer ne postoji obavezujući zahtjev za sliku personalizovanu inkjet tehnologijom ili za polikarbonatnu stranicu sa podacima. Razlog za propisivanje takavog uslova jeste to što aktuelni dobavljač ispunjava ovaj uslov. Naime, Muehlbauer je jedini dobavljač na svijetu sa tehnologijom koja ima inkjet u tijelu tanke polikarbonatne stranice sa podacima.
Žalilac je na ovaj problem ukazao u formi pitanja Ugovornom organu, koje je postavio 24. maja 2021. godine u 22:46. Naime, Žalilac je istakao neusklađenost sa Pravilnikom i pitao da li pored pasoških knjižica može da isporuči i opremu za lasersku personalizaciju, koja bi omogućila personalizaciju slike na polikarbonatnoj stranici sa podacima. U svom odgovoru, Ugovorni organ je insistirao na inkjet tehnologiji i istakao da Ugovorni organ koristi opremu ID 60 i ASP 280 (koju proizvodi Muehlbauer). Isti odgovor je dobijen i na pitanje da li se može izbjeći korak koji podrazumijeva inkjet personalizaciju. Odgovori IDDEEA-e ukazuju da, sve i da je Žalilac dostavio ponudu kojom je predviđena isporuka opreme za lasersku personalizaciju, kako je to već objašnjeno, IDDEEA bi odbila takvu ponudu. Potrebno je imati na umu da bi to bilo u suprotnosti sa članom 24 stav 2 tačka b) i članom 24 stav 4 ZJN-a, koji se odnose na tehničke specifikacije. Naime, ako se tehničke specifikacije utvrđuju kao izvršni ili funkcionalni uslovi (kao što su uslovi za opremu, softvere, licence itd. potrebni za proizvodnju pasoških knjižica), Ugovorni organ ne može da odbije ponudu koja je u skladu sa standardima BiH kojima se implementiraju EU standardi u vezi sa tim specifikacijama (to jeste ponudom u skladu sa Pravilnikom). Konačno, Odeljak 6 Aneksa 1 navodi da IDDEEA već koristi ID 60 opremu za lasersku personalizaciju i ASP 280 opremu za inkjet personalizaciju. Međutim, u Tenderskoj dokumentaciji se ne navodi da se radi o Muehlbauer mašinama, već je naziv mašina jednostavno izostavljen. Thales je postavio nekoliko pitanja u pogledu mašina, dana 24. maja 2021. godine u 22:58, uključujući i pitanja u pogledu proizvođača opreme, lokacije, perioda korištenja, da li je moguće izvršiti inspekciju opreme i slično. Ugovorni organ nije dostavio potpune odgovore, tako da je Thales poslao dodatna pitanja, (i) o proizvođaču opreme i (ii) da li se može Izvršiti inspekcija opremu (budući da je već 8 godina stara). Na ovaj način, Ugovorni organ je, zbog opreme koja ima zanemarljivu vrijednost (oprema koja je u potpunosti amortizovana i već 8 godina stara), uslovilo isporuku knjižica pasoša (čija je procijenjena vrijednost oko 32,2 miliona KM), i odbio isporuku potpuno nove opreme. Ovo predstavlja grubo kršenje ZJN-a i favorizira postojećeg dobavljača...ovaj organuvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:

"U tački 3.3. Žalbe se navodi da ugovorni organ krši odredbe člana 151. stav (3) Zakona o javnim nabavkama, te ugovorni organ skreće pažnju da Zakon ima samo 125 članova, te nije moguće utvrditi na koju tačnu odredbu se žalilac poziva kada govori o suprotnosti sa principima jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača da bi mogao da se adekvatno izjasni na navode žalioca u vezi kršenja odredbi.
Dalje, u ovoj tački žalbe i njegovih navoda koji se odnose na tačku 6. Aneksa 1. Tenderske dokumentacije, ugovorni organ napominje da su navodi žalioca u vezi Pravilnika o obliku, sadržaju i minimalnim zaštitnim elementima pasoša, diplomatskog i službenog pasoša netačni, jer Pravilnikom se ne definiše način personalizacije dokumenata. Članom 9. Pravilnika je definisano da obrazac pasoša ima zaštitne elemente, te da tehničku specifikaciju zaštitnih elemenata utvrđuje ugovorni organ uz saglasnost Ministarstva civilnih poslova, kao i da

tehnička specifikacija ima stepen tajnosti, koji određuje rukovodilac ugovornog organa u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka i da se ista ne objavljuje u "Službenom glasniku BiH". Personalizacija predmetnih podataka (slika i serijski broj) različitim tehnologijama (inkjet i laserska) je jedan od zaštitnih elemenata, te na pasošima postoji slika nosioca u boji (inkjet tehnologija) i crno bijela slika nosioca (laserska tehnologija). Takođe, serijski broj pasoša koji se nalazi ispod slike nosioca je urađen inkjet tehnologijom, dok je serijski broj koji se nalazi u mašinskoj i vizuelnoj zoni urađen laserskom tehnologijom. Primjena različitih tehnologija personalizacije povećava nivo sigurnosti dokumenata što je preporuka ICAO Dokumenta 9303 (APPENDIX A TO PART II — SECURITY STANDARDS FOR MRTDsJ. Pretpostavke žalioca da bi ugovorni organ odbio ponudu ukoliko bi on/žalilac dostavio ponudu kojom je predviđena isporuka opreme za lasersku personalizaciju, pozivajući na član 24. stav (2) tačka b) i član 24. stav (4) Zakona o javnim nabavkama (gdje vjerovatno misli na član 54. stav (2) tačka b) i član 54. stav (4) Zakona o javnim nabavkama), su samo pretpostavke žalioca a ne stvarno kršenje ovih odredbi od strane ugovornog organa. Ugovorni organ napominje da se ponuđači u slučaju podnošenja ponuda prema ovim odredbama Zakona o javnim nabavkama dužni pozvati na odgovarajuće evropske standarde, odnosno zajedničku tehničku specifikaciju koji je izradilo evropsko tijelo za standardizaciju. Takođe, Dokument ICAO 9303 (Machine readable travel document, Seventh Edition, 2015, Part 2. Specifications for the Security of the Design, Manufacture and Issuance ofMRTDs) u dodatku A u tački A.5.4.3 Choice of document system jasno kaže da je izbor tehnologije individualna stvar države koja izdaje dokumenta, jer bi u suprotnom slučaju izbor tehnologije za izradu dokumenata zavisio od pojedinih ponuđača, a ne od države koja izdaje dokumente.
Žalbeni navod, takođe u vezi sa tačkom 6. Aneksa 1 Tenderske dokumentacije, u kome žalilac kaže da je ugovorni organ zbog opreme koja ima zanemarivu vrijednost (s obzirom da je oprema u potpunosti amortizovana i stara osam godina) ugovorni organ uslovio isporuku pasoša i odbio isporuku nove opreme je neosnovan. Naime, oprema koja je nabavljena 2014. godine je ispravna i funkcionalna i ima potrebnu servisnu podršku. U vezi pozivanja žalioca na kršenje odredbi člana 56. Zakona o javnim nabavkama neosnovan je navod žalioca, jer je ugovorni organ na pitanja postavljena 24.5.2021. godine pisanim putem u roku od tri dana odgovorio u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama vezano za pojašnjenje tenderske dokumentacije u pogledu proizvođača opreme, njene lokacije, perioda korišćenja i slično. Pitanje obilaska opreme u postupku nabavke robe nije pitanje koje reguliše član 56. Zakona. Na dodatna pitanja od 28.5.2021. godine od 22,50 časova, koja spominje žalilac, ugovorni organ nije mogao odgovoriti postupajući u skladu sa članom 110. Zakona o javnim nabavkama s obzirom da je u postupku javne nabavke dana 28.5.2021. godine izjavljena žalba, o čemu su u vezi predmetnog, dana 28.5.2021. godine oko 16,00 časova, uredno obaviješteni svi potencijalni ponuđači. Cijeneći sve navedeno neosnovani su navodi žalioca navedeni u tački 3.3. njegove žalbe."

U Odgovoru na izjašnjenje ugovornog organa,žalitelj **Thales DIS France SA,Meudon,Francuska** navodi:
"Ugovorni organ nije adekvatno odgovorio na pitanja Žalioca u postupku Javne nabavke
Ugovorni organ tvrdi da je uredno odgovorio na sva pitanja Žalioca upućena putem sistema e-nabavke. Ovo nije tačno.
IDDEEA-ini odgovori sastoje se u ponavljanju uslova propisanih Tenderskom dokumentacijom, te upućivanju na njene pojedine odjeljke. Pa tako npr., na pitanje Žalioca od 24.5.2021, u 22:46 vezano za mogućnost dostavljanja opreme za lasersku personalizaciju umjesto opreme bazirane na inkjet tehnologiji, Ugovorni organ 27.5.2021. u 16:25 odgovara da je takav zahtjev propisan Tenderskom dokumentacijom. Odgovor dakle ne pojašnjava da li je i zašto prihvatljiva samo inkjet tehnologija, niti da li je laserska tehnologija prihvatljiva (i zašto ne). Između ostalog, sličan odgovor dat je i na pitanja o neophodnosti RDBMS sistema i Oracle licenci, od 27.5.2021. Ovakvim pristupom, Ugovorni organ nije ponudio adekvatan odgovor ponuđaču.

Takođe, Ugovorni organ u Izjašnjenju tvrdi da je odgovorio na pitanje vezano za opremu koja se trenutno koristi, međutim ni ovi navodi nisu tačni. Naime 24.5.2021. godine u 22:58 Žalilac je postavio pitanje vezano za opremu ID60 i ASP280 (ko su proizvođači, gdje se nalazi, održava li se i da li je moguće napraviti obilazak, datum proizvodnje i puštanja u funkciju). Odgovorom od 27.5.2021. godine u 16:26, Ugovorni organ je uputio na internet stranicu sa navedenom opremom i dao informacije o godinama proizvodnje i puštanja u rad, i bez odgovora u vezi sa licem/društvom koje održava opremu, te da li je moguće izvršiti obilazak. Stoga nisu tačni navodi iz Izjašnjenja da je Ugovorni organ odgovorio na ovo pitanje. Ovim je Ugovorni organ povrijedio odredbe člana 56 ZJN-a, koji predviđa da je Ugovorni organ dužan da odgovori u pisanoj formi, na sva postavljena pitanja potencijalnog ponuđača. ...

... Ugovorni organ tvrdi da je inisistirajući na personalizaciji inkjet tenologijom u jednom od slojeva tanke polikarbonatne stranice zapravo samo definisao zaštitne elemente obrazaca pasoških knjižica u skladu sa članom 9 Pravilnika o obliku, sadržaju i minimalnim zaštitnim elementima pasoša, diplomatskog i službenog pasoša (Službeni glasnik BiH, br. 73/13, 59/14 i 2/17) ("Pravilnik"). Međutim uopšte se ne osvrće na član 3 stav 2 Pravilnika koji propisuje sadržaj identifikacione druge strane pasoške knjižice. Tenderska dokumentacija je suprotna ovom članu Pravilnika.

Žalilac ne osporava pravo Ugovornog organa da Tenderskom dokumentacijom propiše sve neophodne zaštitne elemente pasoških knjižica. Međutim, svi zaštitni elementi predviđeni Tenderskom dokumentacijom moraju biti u skladu sa ostalim odredbama Pravilnika, te ostalim propisima BiH i međunarodnim standardima. Tehnički uslovi iz Tenderske dokumentacije to nisu. Naime, Žalilac još jednom ističe da je članom 3 stav 2 Pravilnika propisano da identifikaciona druga strana pasoša sadrži i mjesto predviđeno za fotografiju, serijski broj i prostor za potrebe automatskog očitavanja podataka. Dakle, Pravilnik ne propisuje obaveznu metodu personalizacje (inkjet ili lasersku) pa čak ni ne pominje polikarbonatnu stranu sa podacima. Pored toga, Tenderskom dokumentacijom predviđeno je da obrasci pasoških knjižica moraju sadržati samu fotografiju a ne mjesto predviđeno za fotografiju kako to je to propisano Pravilnikom. Ovakav zahtjev, to jeste personalizacija pasoša (unošenje slike) u postupku proizvodnje pasoške knjižice predstavlja izuzetak od redovnog postupka nabavke pasoških knjižica (obično se isporučuju "blanko" te se naknadno personalizuju). Samo trenutni ponuđač posluje na ovaj način, Muehlbauer je jedini dobavljač na svijetu sa tehnologijom koja ima inkjet u tijelu tanke polikarbonatne stranice sa podacima.

Nadalje, dok zaštitni elementi pasoških knjižica treba da prate međunardne standarde, oni ne smiju biti u suprotnosti sa domaćim propisima. Zaštiti elementi predviđeni Tenderskom dokumentacijom su upravo suprotni domaćem zakonodavstvu, primarno članu 3 stav 2 Pravilnika, a onda i principu nediskriminacije i jednakog tretmana iz člana 54 ZJN. U skladu sa stavom 2 člana 54 ZJN, ugovorni organ je dužan da uz poštivanje obaveznih bosanskohercegovačkih tehničkih pravila (iz, između ostalog Pravilnika) primijeni bosanskohercegovačke i evropske odnosno međunarodne standarde. Ugovorni organ je, propisivanjem tehničkih uslova koji su suprotni bosanskoheregovačkom zakonodavstvu, prekršio i ovu odredbu ZJN,

Vezano za tvrdnju da je postojeća oprema koja je proizvedena 2014. godine ispravna, Žalilac ističe da Ugovorni organ, odredbama u Tenderskoj dokumentaciji, kao i Izjašnjenjem, radije bira amortizovanu i više od sedam godina staru opremu nego potpuno novu opremu koju može da obezbjedi Thales (a vjerujemo i drugi ponuđači). Sve u cilju ponovnog odabira trenutnog dobavljača koji je proizvođač ove stare opreme. "

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je slijedeće:

Aneksom 1.- podtč. 6- Način personalizacije obrasca pasoške knjižice, propisano je slijedeće:

Ponuđeni aplikativni podsistemi za personalizaciju dokumenata moraju biti usklađeni sa postojećom tehnologijom za personalizaciju pasoša;

a) ispis ličnih podataka nosioca dokumenta na polikarbonatnu stranu obrasca pasoške knjižice mora da bude moguć laserskom personalizacijom;
b) ispis fotografije nosioca dokumenta i serijskog broja pasoša u polikarbonatnu stranu obrasca pasoške knjižice se vrši inkjet tehnologijom za personalizaciju polikarbonatnog layer-a.
Kupac posjeduje tehnologiju za lasersku personalizaciju polikarbonatske stranice pasoške knjižice ID60 i inkjet tehnologiju za personalizaciju polikarbonatskog layer-a ASP 280."

U svezi prednjeg, treba naglasiti da na izričite i jasne primjedbe žalitelja u odnosu na predmetno sporno pitanje, ugovorni organ ne daje dovoljno poentirane i sadržajno odgovarajuće, te i uvjerljive odgovore, iako se radi o zahtjevnom , kompleksno i stručnom pitanju.
Izuzev što ugovorni organ koriguje žalitelja po pitanju odredaba Zakona, u smislu upućivanja da se pogrešno poziva na pojedine članove Zakona o javnim nabavkama ;osim što navodi šta sadržava Tenderski dokument , više puta citirajući sadržaj istog /što je žalitelju poznato/, pri tome navodeći šta ne sadržavaju odredbe Pravilnika,daljnje upučujući na koji način se određuje zaštitni elementi sigurnosne zaštite /što žalitelj ne spori/ugovorni organ ne daje odgovor na suštinu pitanja koji se nameću od strane žalitelja,vezanih za Pravilnik za koje žalitelj ističe..."da Pravilnik ne navodi vrstu metoda personalizacije niti pominje polikarbonatnu stranu sa podacima"...da je u suprotnosti sa Pravilnikom sadržaj naveden dokumentima postupka"... da /li/"... ispis fotografije ...mora biti personalizovan inkjet tehnologijom u jednom od slojeva polikarbonatne strane sa podacima"...da"... personalizacija pasoša (unošenje slike) u postupku proizvodnje pasoške knjižice predstavlja izuzetak od redovnog postupka nabavke pasoških knjižica. Obično se pasoške knjižice se isporučuju "blanko" te se naknadno personalizuju različitim tehnologijama"...Značajan je dakle broj navedenih pravnorelevantnih pitanja koja upućuju da nije jasno koje su okolnosti bile opredjeljuće da se postave zahtjevi na navedeni način, a na što je odgovor ugovornog organa ocjenjen generalnim, ne i sadržajno poentiranim u odnosu na suštinu navoda žalitelja, te stoga i nedovoljnim.

Osim prednje navedene grupe pitanja koje se tiču nejasnoća oko pitanja pravnog osnova za postavku navedenog sadržaja, ostalo je takođe, daljnje neraspravljenim i pitanje mogućnosti nuđenja drugačijeg tehnološkog pristupa/drugačije tehnologije i opreme u odnosu na postojeću tehnologiju za personalizaciju pasoša prilikom nuđenja aplikativnih podsistema za personalizaciju/koja je izričito označena sadržajem dokumenata postupka/kako bi bilo jasno da li , te iz kojih konkretno okolnosti proizilazi da ni/je moguće ponuditi jednakovrijedan krajnji učinak, *a da se ne primjeni postojeća tehnologija za personalizaciju pasoša, kako je izričito navedena uslovima postupka.*
Postavljeni , osporeni sadržaj, u smislu da "...ponuđeni aplikativni podsistemi za personalizaciju dokumenata moraju biti usklađeni sa postojećom tehnologijom za personalizaciju pasoša"..."...za lasersku personalizaciju ...ID 60"... i inkjet tehnologija layer-a ASP 280...", te da "... Kupac posjeduje tehnologiju za lasersku personalizaciju polikarbonatske stranice pasoške knjižice ID60 i inkjet tehnologiju za personalizaciju polikarbonatskog layer-a ASP 280...."nužno upućuju na podrobniju, temeljitu raspravu referentnu i posljedično vezanu na čl.54 Zakona i na načela postupka,iniciranu od strane žalitelja u smislu prijedloga,da se uz pasoše "...isporuči i oprema za lasersku personalizaciju koja će omogućiti personalizaciju slike u boji u prazan prostor polikarbonatske stranice sa podacima" sve kako bi se stvorilo uvjerenje da li se i zbog čega se ograničava/dozvoljava nuđenje tehnologija/a da to nije tehnologija koju posjeduje ugovorni organ- lasersku personalizaciju ID 60 i inkjet tehnologiju ASP 280 kojim / , pod uslovom da se , u krajnjem učinku,postigne *jednakovrijedan , funkcionalan rezultat koji se očekuje shodno predmetu nabavke, svrhi koja se ima namjeru postići i pravilima postupka, a što je teret dokazivanja na onom koji nudi.*
U odnosu na predmetno zahtjevno i složeno pitanje koje se očito veže za osnovni smisao člana 54 Zakona, ugovorni organ nudi krajnje neodređen i nejasan,a evidentno i hipotetski odgovor

postavljenom pitanju drugačije opreme za lasersku personalizaciju("...Pretpostavke žalioca da bi ugovorni organ odbio ponudu ukoliko bi on/žalilac dostavio ponudu kojom je predviđena isporuka opreme za lasersku personalizaciju, pozivajući na član 24. stav (2) tačka b) i član 24. stav (4) Zakona o javnim nabavkama (gdje vjerovatno misli na član 54. stav (2) tačka b) i član 54. stav (4) Zakona o javnim nabavkama), su samo pretpostavke žalioca a ne stvarno kršenje ovih odredbi od strane ugovornog organa."...), a što je neprihvatljivo.

Na izričite primjedbe žalitelja s tim u svezi, ugovorni organ ne daje potpune, poentirane i sadržajno odgovarajuće, te i uvjerljive odgovore, tako da očito nisu dovoljno raspravljena pitanja koja žalitelj upućuje a to je da li je,te usljed čega ni/je prihvatljiv prijedlog žalitelja shodno čl.54 Zakona o javnim nabavkama, a veže se na pitanje mogućnosti postizanja jednake vrijednosti/značenja krajnjeg rezultata koji se ima namjeru postići, u odnosu na tehničke/funkcionalne zahtjeve postavljene zahtjevima dokumenata postupka,s tim da obaveza dokazivanja jednakovrijednosti pada na teret ponuđača.
Sagledavši sve prednje izneseno, očito je da ugovorni organ nije poduzeo sve što je potrebno niti je ponudio potrebna uvjerljiva i iscrpna obrazloženja, u vezi sa svim prednje pomenutim pitanjima,sve kako bi se istim nesumnjivo i povjerovalo, sa detaljnim osvrtom i konkretnim i potpunim iznošenjem argumentacije u namjeri održivosti postavljenog , osporenog sadržaja ,te iz svih navedenih okolnosti, proizilazi osnovanost navoda žalitelja.

Nadalje, polazeći od navoda žalitelja **Thales DIS France Sa,Meudon, Francuska** koji ističe da Izmjene Tenderske dokumentacije dodatno pogoduju Muehlbauer-u, koje je 21. maja 2021. godine, ugovorni organ objavio. Najvažnija promjena se odnosila na vrijednost prethodno zaključenih i realizovanih ugovora u vezi sa isporukom pasoških knjižica. Naime, prvobitna Tenderska dokumentacija je predviđala spisak ugovora za nabavku pasoških knjižica realizovanih u prethodne 3 godine a u iznosu od 20 miliona KM, dok je izmjenama, taj prag postavljen niže, na 6 miliona KM. Prema javno dostupnim podacima Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge Banja Luka (APIF), ukupni godišnji prihod Muehlbauera ostvaren u 2020. godini iznosi 12,194,702 KM. Budući da Muehlbauer ne vrši nabavku samo pasoških knjižica, već i lične karte i vozačke dozvole, preostali prihod ostvaren od relevantnih ugovora (za nabavku pasoških knjižica) ne prelazi početni uslov od 20 miliona KM. Međutim, dovoljno je da bi se ispunio novi uslov od 6 miliona KM, što i jeste razlog za promjene Tenderske dokumentacije....ovaj organ uvidom u spis utvrđuje:

U izjašnjenju na žalbu, ugovorni organ navodi:
„Ugovorni organ je izmjene Tenderske dokumentacije vršio sa ciljem povećanja konkurentnosti u predmetnom postupku javne nabavke, u skladu sa odredbama člana 3. Zakona o javnim nabavkama, dodatno nastojeći svesti ovaj uslov za kvalifikaciju na minimum u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti. U Žalbi žalilac navodi posebno trenutnog dobavljača polazeći od pretpostavke, pri tome ne cijeneći da je izmjenom ovog uslova u smislu smanjivanja vrijednosnog praga zaključenih ugovora mogućnost učešća u ovom postupku javne nabavke data i svim drugim potencijalnim ponuđačima koji ispunjavaju tako postavljeni uslov. Žalilac u svojim argumentima navodi samo podatke o ukupnom prihodu trenutnog dobavljača za 2020. godinu, pri tome ne navodeći strukturu prihoda, odnosno iznos prihoda ostvaren po osnovu Isporuke obrazaca pasoških knjižica, te tako insinuirajući ne uzima u obzir da se radi o ugovorima u periodu od tri prethodne godine, kako se traži Tenderskom dokumentacijom, i na osnovu pretpostavki i nepotpunih činjenica nastoji stvoriti utisak da je ugovorni organ predmetne izmjene učinio kako bi išao ciljano u korist trenutnog dobavljača. Navod žalioca da Tenderska dokumentacija na ovaj način daje prednost jednom od potencijalnih ponuđača žalilac nije činjenično potkrijepio da bi bio osnovan. Dakle, ugovorni organ je izmjenom TD ublažio uvjete u pogledu tehičko profesionalne sposobnosti i s ciljem povećanja konkurentnosti zainteresiranih kandidata a time i nefavoriziranje niti jednog zainteresiranog kandidata u pogledu navedenog uvjeta čime se u ovim ispoštovan temeljni princip iz član 3. ZJN"

U Odgovoru na izjašnjenje ugovorno organa žalitelj **Thales DIS France SA,Meudon, Francuska** navodi:
"Na strani 7, Ugovorni organ ističe da je navedena izmjena Tenderske dokumentacije izvršena s ciljem povećanja konkurentnosti te da ne pogoduje samo Muehlbaueru nego i mnogim drugim dobavljačima, kojima je sada omogućeno učešće.
Međutim Ugovorni organ ne navodi konkretne razloge iz kojih je, u toku postupka Javne nabavke, odlučio da izmijeni Tendersku dokumentaciju te da relevantni uslov sa 20 miliona KM ublaži na 6 miliona KM. Ugovorni organ je imao sasvim dovoljno vremena da planira Javnu nabavku, i ako je želio da obezbijedi konkurentnost propisivanjem manjeg iznosa, to je mogao uraditi i u inicijalnoj Tenderskoj dokumentaciji.U Izjašnjenju ne predlaže ni dokaze za ovakvo postupanje a što je u skladu sa članom 102 stav 2 ZJN-a bio dužan učiniti,
Ukupan prihod Muehlbauer-a u prethodne tri godine iznosi oko 31 miliona KM. Budući da, kako to ističe Ugovorni organ, Muehlbauer se ne bavi samo isporukom pasoških knjižica, sve upućuje na to da je ostalim djelatnostima Muehlbauer ostvario veći dio prihoda (svakako više od 11 miliona KM) da stoga ne ispunjava prvobitno postavljen uslov za prihod ostvaren od isporuke pasoških knjižica u iznosu od 20 miliona KM."

Daljnjim uvidom u spis, evidentno je slijedeće:

Tačkom 6.5.- U pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, u skladu sa čl 48. Zakona, ponuđač mora ispunjavati minimalno sljedeće uslove:

.....c) da je ponuđač u posljednje tri (3) godine računajući od dana dostavljanja svoje ponude, uredno izvršio minimalno jedan (1) ugovor u kojem su predmet nabavke obrasci pasoških knjižica, s tim da je vrijednost izvršenog ugovora ili zbirna vrijednost svih svršenih ugovora u kojima su predmet nabavke obrasci pasoških knjižica minimalno 20.000.000,00 KM (slovima: dvadesetmiliona KM) sa PDV-om.
Tačkom 6.5.1- Ponuđač u svrhu dokaza o ispunjavanju uslova iz čl. 48. Zakona, dužan je dostaviti:

a) Dokaz o uredno izvršenim ugovorima u formi spiska izvršenih ugovora, s tim da je vrijednost izvršenog ugovora ili zbirna vrijednost svih izvršenih ugovora u kojima su predmet nabavke obrasci pasoških knjižica minimalno 20.0000.000, KM (slovima: dvadesetmiliona KM) sa uračunatim PDV-om u posljednje tri (3) godine ili te datuma registracije, odnosno početka poslovanja, ako je ponuđač regtstrovan, odnosno počeo s radom prije manje te tri (3) godine. Uz spisak izvršenih ugovora mora se dostaviti minimalno jedna (1) potvrda iz koje se može utvrditi da su predmet nabavke obrasci pasoških knjižica sa vrijednošću minimalno 20.000.000,00 KM sa PDV-om, ili više potvrda koje daje druga ugovorna strana o njihovoj realizaciji, tako da je njihova zbirna vrijednost minimalno 20.000.000,00 KM sa PDV-om."

Izmjenom Tenderske dokumentacije od 21.05.2021. godine, navedeno je slijedeće:

- na 14. stranici u okviru podtačke 6.5.1. u kojoj su opisani potrebni dokazi za ispunjavanje tehničkih i profesionalnih uslova za kvalifikaciju u alineji b) riječi „20.000.000,00 KM (slovima: dvadesetmiliona KM)" i „20.000.000,00" mijenjaju se riječima „6.000.000,00 KM (slovima: šestmiliona KM)' i „6.000.000,00" i to tako da alineja b) glasi:

"Dokaz o uredno izvršenim ugovorima u formi spiska izvršenih ugovora, s tim da je vrijednost izvršenog ugovora ili zbirna vrijednost svih izvršenih ugovora u kojima su predmet nabavke obrasci pasoških knjižica minimalno 6 0000.000,00 KM (slovima: šestmiliona KM) sa uračunatim PDV-om u posljednje tri (3) godine ili od datuma registracije, odnosno početka

poslovanja, ako je ponuđač registrovan, odnosno počeo s radom prije manje od tri (3) godine Uz spisak izvršenih ugovora mora se dostaviti minimalno jedna (1) potvrda iz koje se može utvrditi da su predmet nabavke obrasci pasoških knjižica sa vrijednošću minimalno 6.000.000,00 KM sa PDV-om, ili više potvrda koje daje druga ugovorna strana o njihovoj realizaciji, tako da je njihova zbirna vrjednost minimalno 6.000.000,00 KM sa PDV-om"

Što se tiče prednje navedenih pitanja treba naglasiti da je navedena izmjena predmetne tačke usklađena sa pravilima člana 7 st. 4 Uputstva za pripremu modela Tenderske dokumentacije i ponuda ,kojim se jasno propisuje da što se tiče pitanja dokaza/uslova tehničko i profesionalne sposobnosti ...isti su srazmjerni predmetu nabavke ...kada se traži dokaz o izvršenju jednog /više/ugovora , ako njegov/njihov zbirni / iznos nije viši od procjenjene vrijednosti nabavke , što u konkretnom slučaju,utvrđivanja granične vrijednosti na niže, ne predstavlja neusklađenost sa pravilima predmetne odredbe Uputstva.
Stoga, izjašnjenje ugovornog organa koji ističe da je "... izmjenom TD ublažio uvjete u pogledu tehničko profesionalne sposobnosti i s ciljem povećanja konkurentnosti zainteresiranih kandidata a time i nefavoriziranje niti jednog zainteresiranog kandidata u pogledu navedenog uvjeta čime je ovim ispoštovan temeljni princip iz član 3. ZJN"... je upotpunosti prihvatljivo shodno pravilima i načelima postupka javne nabavke.

Sve prednje navedeno, svaki dokaz posebno i svi zajedno,u interakciji jedni s drugim, uzevši i razmotrivši sve okolnosti koje su vezane sa predmetnim pitanjima,u konačnici upućuje na odlučivanje kao u dispozitivu odluke.

U žalbi ponuđača Thales DIS France Sa,Meudon, Francuska zastupan po punomoćniku Šehović Mineli, advokatu iz Sarajeva od 02.06.2021. godine, postavljen je zahtjev za nadoknadu troškova žalbenog postupka, koji se sastoji od troškova sastava, žalbe u iznosu od 747,00 KM.

Imajući u vidu visinu postavljenog zahtjeva za troškove postupka, ovaj organ je u skladu sa odredbama sa članom 18. stav 2. i 33. Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službene novine Federacije BiH" broj: 22/04 i 24/04) u konkretnom slučaju pristupio odlučivanju o troškovima ovog postupka, smatrajući da u konkretnom slučaju treba primjeniti tarife u postupcima u neprocjenjivim stvarima. Žalitelju pripada naknada troškova postupka za podnošenje žalbe u upravnom postupku u neprocjenjivom predmetu, to jest u iznosu od 240,00 KM u skladu sa članom 18. stav 2. i 33. Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službene novine Federacije BiH" broj: 22/04 i 24/04) i Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 3 U 023495 16 U od 16.03.2018.godine i PDV 17% u iznosu od 40,80 KM. U ostalom dijelu zahtjev se odbija kao neosnovan.

U skladu sa navedenim, te u skladu sa članom 105. stav 2. Zakona o upravnom postupku kojim je propisano:"Kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su toj stranci nastali učestvovanjem u postupku. Ako je u takvom slučaju koja od stranaka djelimično uspjela sa svojim zahtjevom, ona je dužna nadoknaditi protivnoj stranci troškove srazmjerno dijelu svog zahtjeva s kojim nije uspjela. Stranka, koja je obiješću prouzrokovala protivnoj stranci troškove u postupku, dužna je toj stranci te troškove nadoknaditi" odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 10.000,00 KM ponuđaču **SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka** izvršiti će se posebnim aktom, po konačnosti ovog Rješenja a u skladu sa članom 108.stav (7) ZJN i članom 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih članom 108. ZJN ("Službeni glasnik BiH" broj: 86/14).

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 10.000,00 KM ponuđaču **Thales DIS France Sa,Meudon, Francuska** izvršiti će se posebnim aktom, po konačnosti ovog Rješenja a u skladu sa članom 108.stav (7) ZJN i članom 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih članom 108. ZJN ("Službeni glasnik BiH" broj: 86/14).

Uputstvo o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačan upravni akt. Protiv ovog rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

PREDSJEDAVAJUĆI
UREDA ZA RAZMATRANJE ŽALBI
Marko Kolobarić

Dostaviti:
- SIRIUS 2010 d.o.o. Banja Luka
- Thales DIS France Sa,Meudon, Francuska, zastupan po punomoćniku Šehović Mineli, advokatu iz Sarajeva
- Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Banja Luka
- evidenciji
- a/a